

جمهوری اسلامی ایران

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

شورای عالی برنامه ریزی آموزشی

برنامه درسی

رشته جغرافیای سیاسی

دوره کارشناسی ارشد

گروه علوم اجتماعی

بر اساس صورتجلسه کارگروه تخصصی علوم جغرافیایی

در تاریخ ۱۳۹۷/۰۹/۲۸ به تصویب رسید

دانشگاه آزاد اسلامی

سازمان مرکزی

شماره:

تاریخ:

پیوست:

۵,۳۴۹۹۵

۹۸,۶,۲۵

بسمه تعالی

بخشنامه به واحدها و مراکز آموزشی دانشگاه آزاد اسلامی

موضوع: ابلاغ سرفصل بازنگری شده رشته جغرافیای سیاسی در مقطع کارشناسی ارشد

سرفصل بازنگری شده دوره کارشناسی ارشد رشته جغرافیای سیاسی با سه گرایش آمایش سیاسی فضا، ژئوپلیتیک و مطالعات ایران در مورخ ۱۳۹۷/۰۹/۲۸ مصوب شورای عالی برنامه ریزی آموزش عالی مورد تایید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، جهت بهره‌برداری در سایت مرکز برنامه‌ریزی درسی به آدرس: www.sep.iau.ir قرار داده شده است و به آگاهی می‌رساند:

ضمن دریافت آن از سایت، اجرای این سرفصل با سه گرایش از نیمسال اول سال تحصیلی ۱۳۹۸-۱۳۹۹ برای دانشجویان ورودی سال ۱۳۹۸ و بعد از آن لازم‌الاجراست. این برنامه اصلاح شده جایگزین برنامه درسی دوره کارشناسی ارشد جغرافیای سیاسی بدون گرایش مصوب جلسه شماره ۸۶ کمیسیون برنامه ریزی آموزشی به تاریخ ۱۳۹۵/۰۹/۱۴ شورای عالی برنامه‌ریزی آموزش عالی وزارت علوم و تحقیقات و فناوری می‌گردد.

در ضمن خواهشمند است مدیران گروه آموزشی نظرات اصلاحی برنامه ابلاغی را تا حداکثر ۲ ماه بعد از تاریخ ابلاغ بخشنامه به معاونت علوم انسانی و هنر ارسال نمایند.

عبدالصمد خسرو پنام
معاون علوم انسانی و هنر دانشگاه

عنوان گرایش: آمایش سیاسی فضا، ژئوپلیتیک،

مطالعات ایران

دوره تحصیلی: کارشناسی ارشد

نوع مصوبه: بازنگری

تاریخ تصویب: ۱۳۹۷/۰۹/۲۸

نام رشته: جغرافیای سیاسی

گروه: علوم اجتماعی

کارگروه تخصصی: علوم جغرافیایی

پیشنهادی دانشگاه: -

به استناد آیین نامه واگذاری اختیارات برنامه ریزی درسی مصوب جلسه شماره ۸۸۲ تاریخ ۱۳۹۵/۱۱/۲۳ شورای عالی برنامه ریزی آموزشی، برنامه درسی بازنگری شده دوره کارشناسی ارشد رشته جغرافیای سیاسی با سه گرایش آمایش سیاسی فضا، ژئوپلیتیک، مطالعات ایران مصوب جلسه کارگروه علوم جغرافیایی در تاریخ ۱۳۹۷/۰۹/۲۸ به شرح زیر تصویب شد:

ماده یک- این برنامه درسی برای دانشجویانی که از مهر ماه سال ۱۳۹۸ وارد دانشگاه ها و مراکز آموزش عالی می شوند، لازم الاجرا است.

ماده دو- برنامه درسی بازنگری شده دوره کارشناسی ارشد تخصصی رشته جغرافیای سیاسی با سه گرایش آمایش سیاسی فضا، ژئوپلیتیک، مطالعات ایران از نیمسال اول سال تحصیلی ۱۳۹۹-۱۳۹۸، جایگزین برنامه درسی دوره کارشناسی ارشد رشته جغرافیای سیاسی بدون گرایش مصوب جلسه شماره ۸۶ کمیسیون برنامه ریزی آموزشی به تاریخ ۱۳۹۵/۰۹/۱۴ می شود.

ماده سه- این برنامه درسی در سه فصل: مشخصات کلی، جدول های واحدهای درسی و سرفصل دروس تنظیم شده است و به تمامی دانشگاه ها و مؤسسه های آموزش عالی کشور که مجوز پذیرش دانشجویان از شورای گسترش آموزش عالی و سایر ضوابط و مقررات مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری را دارند، برای اجرا ابلاغ می شود.

ماده چهار- این برنامه درسی از شروع سال تحصیلی ۱۳۹۹-۱۳۹۸ به مدت ۵ سال قابل اجرا است و پس از آن نیاز به بازنگری دارد.

دکتر محمدرضا آهنجیان
دبیر شورای عالی برنامه ریزی آموزشی

مقدمه:

جغرافیای سیاسی به عنوان یکی از شاخه‌های علوم جغرافیایی به مطالعه بعد سیاسی فضای جغرافیایی می‌پردازد. بدین معنی که در فضای جغرافیایی اعم از مقیاس محلی تا جهانی و فراکروی پدیده‌ها و ساخت‌هایی وجود دارند که اساساً ماهیت فضایی / جغرافیایی دارند و با مؤلفه سیاست درآمیخته‌اند. از این رو، جغرافیای سیاسی از آن دست معارف بشری است که از ماهیت ترکیبی برخوردار است که دو مؤلفه اصلی جغرافیا و سیاست در آن اهمیت ذاتی دارند. در عین حال، موضوع ترکیبی جغرافیای سیاسی بصورت پدیده‌های بسیط در فضای جغرافیایی خواه به صورت عینی و ذهنی و خواه به صورت آشکار و پنهان واقعیت و نمود می‌بایند؛ مانند: قلمروسازی و قلمرو پای، حس و عاطفه مکانی / فضایی، وطن‌گرایی و تابعیت، کشورها، ایالتها، مرزها، تقسیمات کشوری، پایتختها، مکانهای مرکزی، دولتهای محلی، ساختههای فضایی - سیاسی منطقه ای، قلمروهای ژئوپلیتیکی، فضاها، جغرافیایی بحران زده، کنشهای فضایی در مقیاسهای مختلف، دینامیسم فضا و سیاست، تجلی های فضایی کنش متقابل سیاست و جغرافیا، الگوهای فضایی رای و انتخابات، حوزه بندی رای، آمایش و سازماندهی سیاسی فضا، مدیریت سیاسی فضا، جغرافیا و استراتژی ملی، ژئوپلیتیک صلح و امنیت، ژئوپلیتیک زیست محیطی، نظامهای ژئوپلیتیک منطقه ای و جهانی، و غیره. بنابراین، بن‌مایه فلسفی جغرافیای سیاسی را مکان‌ها، فضاها و پدیده‌هایی تشکیل می‌دهند که از درآمیختگی جغرافیا و سیاست به وجود آمده‌اند. به عبارتی، آن دسته از ساخت‌ها و پدیده‌های فضایی / جغرافیایی که دارای ارزش سیاسی، هویت سیاسی و یا کارکرد سیاسی می‌باشند، موضوع مطالعه رشته جغرافیای سیاسی و گرایشهای تخصصی آن می‌باشند.

توسعه این گونه مطالعات و کشف قانونمندیها و مدلسازی روابط متقابل بین متغیرهای سیاسی - فضایی می‌تواند راه را برای کاربردی کردن علم جغرافیای سیاسی در زمینه کشورداری و روابط خارجی، بویژه آمایش و مدیریت سیاسی بهینه مکانها و فضاها، جغرافیایی (کشورها، واحدهای سیاسی / فضایی درون کشوری، شهرها و مکانهای مرکزی، مرزها و...)، و نیز امنیت داخلی و ملی و روابط با سایر کشورها هموار نماید.

همچنین تجزیه و تحلیل جغرافیایی تحولات و بحران های جهانی و منطقه ای و درک صحیح از ماهیت و چگونگی رفتار سیاسی دولت ها در سطوح ملی، منطقه ای و جهانی و واگرایی و همگرایی آن ها؛ از آن حیث که دارای منشأ جغرافیایی و فضایی می‌باشند، ضرورتی است که باید به دست جغرافیدانان سیاسی انجام پذیرد.

از آنجایی که تجزیه و تحلیل جغرافیایی و ژئوپلیتیکی مسایل محلی، داخلی، ملی، منطقه ای و جهانی ایران در راستای حفاظت از منافع ملی، بقای کشور، امنیت ملی و نیز آمایش و مدیریت سیاسی فضای داخلی کشور و بطور کلی دستیابی به اهداف ملی نیازمند متخصصین جغرافیای سیاسی و ژئوپلیتیک می‌باشد و این امر می‌تواند درک درستی از آن را به دانشجویان، نخبگان، مدیران و مسئولان سیاسی و مردم ایران به منظور تنظیم درست سیاست های داخلی و خارجی کشور بدهد؛ طراحی برنامه آموزشی دوره های تحصیلی سطح عالی در رشته جغرافیای سیاسی و بازنگری مداوم آن ضروری می‌باشد.

تعریف:

جغرافیا در مفهوم امروزی خود علم مکان و فضا است. وظیفه جغرافیدانها کشف قانونمندیها، الگوها و روابط فضایی و تشریح، تحلیل و تفسیر الگوهای مکانی- فضایی پدیدهها است. یکی از ویژگیهای فضای جغرافیایی دگرگونی دائمی و مرتب عناصر و محیطهای طبیعی و چشم اندازهای انسانی و فرهنگی می باشد که این مسئله موجب ایجاد قلمروها و مرزهای جدیدی در این علم می شود. از اینرو مهمترین و در عین حال پیچیدهترین بخش مطالعات جغرافیایی، تشریح و تفسیر عوامل جغرافیایی فضا ساز نه تنها به عنوان عوامل ثابت و غیرقابل تغییر، بلکه به مفهوم متغیر و ناپایدار آن در زمان و مکان است.

اهداف:

- ۱- تربیت نیروهای انسانی متعهد و متخصص در رشته جغرافیای سیاسی و ژئوپلیتیک برای رفع نیازهای آموزشی و پژوهشی موسسات آموزش عالی.
- ۲- تربیت محققین مورد نیاز برای موسسات پژوهشی دولتی و خصوصی در رشته جغرافیای سیاسی.
- ۳- تربیت کارشناسان و کادرهای تخصصی مورد نیاز در مسایل سیاست خارجی و سیاست داخلی و امنیت و دفاع ملی برای ریاست جمهوری و سازمانها و معاونتهای مربوطه، مجلس شورای اسلامی، وزارت امور خارجه، وزارت کشور، وزارت نیرو، وزارت راه و شهرسازی، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، وزارت اطلاعات، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و غیره.

واحدهای درسی:

کل واحدهای درسی این دوره ۳۰ واحد به شرح زیر می باشد:

۱- دروس پایه	۱۲ واحد
۲- دروس تخصصی گرایش	۱۲ واحد
۳- پایان نامه	۶ واحد

مجموع واحدها: ۳۰ واحد

علاوه بر دروس مزبور، تعیین تعداد واحدهای جبرانی مورد نیاز برای دانشجویان ورودی غیر از رشته های علوم جغرافیایی بر عهده گروه آموزشی مربوطه است ولی در هر حالت نباید تعداد آن بیشتر از ۶ واحد باشد.

طول دوره و شکل نظام آموزشی:

طول دوره کارشناسی ارشد رشته جغرافیای سیاسی ۴ نیمسال تحصیلی است که طول هر نیمسال مطابق نظام آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ۱۶ هفته می باشد.

نقش و توانایی دانش آموختگان:

دانش آموختگان رشته جغرافیای سیاسی در سازمانها و حوزه های شغلی زیر قادر به انجام خدمت و ایفای نقش می باشند:

- وزارت کشور: در زمینه های تقسیمات کشوری، حوزه بندیهای انتخاباتی و امور شوراها، تحلیل فضایی پدیده های سیاسی و امنیتی، جغرافیای انتخابات، امور مرزی، مدیریت سیاسی فضا (دهداری، بخشداری، شهرداری، فرمانداری و ...)، مکانیابی مراکز سیاسی- اداری و غیره.
- وزارت امور خارجه: در زمینه های کارشناسی تحلیل فضایی پدیده های سیاسی در فضای منطقه ای و بین المللی، تحلیل ژئوپلیتیکی روابط با سایر کشورها، مقایسه نوسانات قدرت ملی و مقایسه آن با سایر دولتها و بالاخره فعالیت در سفارتخانه ها و نمایندگی های خارج از کشور.
- وزارتخانه ها و سازمانهای تخصصی: برای کارشناسی پدیده های سیاسی- فضایی مرتبط با وظایف ذاتی آنها، برنامه ریزیهای آمایشی و مکانیابی پروژه های عمرانی و صنعتی و تولیدی و غیره از حیث متغیرهای سیاسی و امنیتی.
- نهادهای عالی سطح ملی، ریاست جمهوری، وزارتخانه های دفاع، اطلاعات و دادگستری به عنوان کارشناس و تحلیل گر پدیده ها و امور سیاسی- فضایی در سطح ملی و بین المللی و نیز مشارکت در فعالیتهای آمایشی و برنامه ریزی فضائی.
- مجلس شورای اسلامی و شوراها: به عنوان کارشناس و تحلیل گر در کمیسیونهای تخصصی ذیربط و مرکز پژوهشهای مجلس.

پایان نامه:

۱- موضوع پایان نامه باید در زمینه یکی از موضوعات جغرافیای سیاسی و ژئوپلیتیک با اولویت ایران و مناطق پیرامون آن انتخاب گردد.

۲- مراحل انجام پایان نامه و مراسم دفاع و نمره آن مطابق ضوابط وزارت علوم، تحقیقات و فناوری می باشد.

شرایط ورود به دوره:

۱- دارا بودن مدرک کارشناسی در یکی از رشته های مورد تایید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

۲- قبولی در آزمون سراسری

مواد و ضرائب آزمون کارشناسی ارشد:

مواد آزمون ورودی و ضرائب آن در رشته جغرافیای سیاسی در مقطع کارشناسی ارشد به شرح جدول زیر است.

ماده درسی آزمون رشته	زبان تخصصی	فلسفه جغرافیا	آمار و احتمالات	جغرافیای سیاسی (مبانی و ایران)	ژئوپلیتیک	سیاست و فضا
جغرافیای سیاسی	۲	۱	۱	۴	۳	۲

نحوه اجرای برنامه:

- ۱- دانشگاههای مجری که در حال حاضر دارای مجوز اجرای دوره کارشناسی ارشد رشته جغرافیای سیاسی از شورای گسترش می باشند، می بایست این برنامه را برای دانشجویان ورودی جدید خود جایگزین برنامه قبلی بنمایند، ولی بطور همزمان مجاز به راه اندازی بیش از دو گرایش از این رشته نمی باشند.
- ۲- اجرای برنامه های آموزشی تکمیلی و میدانی مندرج در جدول سرفصلها الزامی است و دانشگاههای مجری می بایست امکانات لازم را برای آن فراهم آورند آموزش های تکمیلی عملی و میدانی هر درس مطابق آن چیزی است که در جدول سرفصل درس مربوطه مشخص شده است. اجرای این آموزش ها با توجه به امکانات دانشگاه و بر اساس تصویب شورای گروه خواهد بود.
- ۳- دانشگاههای مجری باید ابتدا دروس پایه به شرح جدول الف فصل دوم را ارائه دهند و آنها را به منزله دروس پیشنیاز برای دروس تخصصی گرایش ها تلقی کنند.
- ۴- تدریس دروس این رشته توسط اساتید متخصص مندرج در جداول دروس برنامه الزامی است.

کارورزی:

دانشجویان دوره کارشناسی ارشد رشته جغرافیای سیاسی به تشخیص گروه مجری و در صورت وجود امکانات، دوره کارورزی یک تا دو ماهه را در واحدهای تابعه وزارت کشور، شهرداریها، وزارت خارجه و سایر وزارتخانه ها و سازمانهای مرتبط در زمان مناسب بگذرانند. دوره کارورزی با هدف تقویت دانش و بیش کاربرد آموخته های نظری انجام می شود. تشخیص ضرورت و نحوه انجام کارورزی با توجه به شرایط و وجود امکانات، بعهده شورای گروه آموزشی مربوطه می باشد.

فصل دوم

جداول برنامه

الف) دروس پایه:

کد درس	نام درس	تعداد واحد	ساعت			پیشنیاز	استاد مربوطه
			جمع	نظری	عملی		
۱	فلسفه و حکمت جغرافیای سیاسی	۲	۳۲	۳۲	-	-	جغرافیدان سیاسی
۲	روش شناسی تحقیق در جغرافیای سیاسی	۲	۴۸	۱۶	۲۲	-	متخصص روش تحقیق مسلط به جغرافیای سیاسی
۳	نظریه های جغرافیای سیاسی	۲	۳۲	۳۲	-	-	جغرافیدان سیاسی
۴	تاریخ تحولات، اصول و مفاهیم ژئوپلیتیک	۲	۳۲	۳۲	-	-	جغرافیدان سیاسی
۵	تحلیل فضایی سیاست های عمومی با استفاده از GIS	۲	۴۸	۱۶	۲۲	-	متخصص GIS آشنا به جغرافیای سیاسی
۶	روش ها و فنون تصمیم گیری	۲	۳۲	۳۲	-	-	جغرافیدان بازمینه روشهای تصمیم گیری
جمع	-	۱۲	-	-	-	-	-

ب) جدول دروس تخصصی و گرایشها:

۱- گرایش آمایش سیاسی فضا:

کد درس	نام درس	تعداد واحد	ساعت			پیشنیاز	استاد مربوطه
			جمع	نظری	عملی		
۱	سازماندهی سیاسی فضا	۲	۳۲	۳۲	-	-	جغرافیدان سیاسی
۲	جغرافیا و راهبرد ملی	۲	۳۲	۳۲	-	-	جغرافیدان سیاسی
۳	مدیریت سیاسی فضا (ملی و محلی)	۲	۳۲	۳۲	-	-	جغرافیدان سیاسی
۴	جهانشهرها و مدیریت سیاسی شهری	۲	۳۲	۳۲	-	-	جغرافیدان سیاسی
۵	آمایش و مدیریت مناطق مرزی	۲	۳۲	۳۲	-	-	جغرافیدان سیاسی
۶	اصول کشورداری	۲	۳۲	۳۲	-	-	جغرافیدان سیاسی
جمع	-	۱۲	-	-	-	-	-

۲- گرایش ژئوپلیتیک:

استاد مربوطه	پیشنیاز	ساعت			تعداد واحد	نام درس	کد درس
		عملی	نظری	جمع			
جغرافیدان سیاسی	-	-	۳۲	۳۲	۲	مکاتب و نظریه های ژئوپلیتیک	۱
جغرافیدان سیاسی	-	-	۳۲	۳۲	۲	ژئواستراتژی جهانی و ایران	۲
جغرافیدان سیاسی	-	-	۳۲	۳۲	۲	ژئوپلیتیک انسانگرا و صلح	۳
جغرافیدان سیاسی	-	-	۳۲	۳۲	۲	ژئوپلیتیک منابع و محیط زیست	۴
جغرافیدان سیاسی	-	-	۳۲	۳۲	۲	نظامهای ژئوپلیتیک (منطقه ای و جهانی)	۵
جغرافیدان سیاسی	-	-	۳۲	۳۲	۲	ویژگیهای ژئوپلیتیکی ایران	۶
	-	-	-	-	۱۲	-	جمع

۳- گرایش مطالعات ایران:

استاد مربوطه	پیشنیاز	ساعت			تعداد واحد	نام درس	کد درس
		عملی	نظری	جمع			
جغرافیدان سیاسی	-	-	۳۲	۳۲	۲	فلسفه وجودی کشور ایران	۱
جغرافیدان سیاسی	-	-	۳۲	۳۲	۲	ساختار سیاسی فضا در ایران (مرزها - تقسیمات کشوری)	۲
جغرافیدان سیاسی با زمینه مخاطرات	-	-	۳۲	۳۲	۲	مخاطرات محیطی و امنیت ملی ایران	۳
جغرافیدان سیاسی	-	-	۳۲	۳۲	۲	سیاست و حکومت در ایران	۴
جغرافیدان سیاسی	-	-	۳۲	۳۲	۲	بنیادهای جغرافیایی هویت ایرانی	۵
جغرافیدان سیاسی	-	-	۳۲	۳۲	۲	ویژگیهای ژئوپلیتیکی ایران	۶
	-	-	-	-	۱۲	-	جمع

ج- جدول پژوهشی

پیشنیاز	تعداد واحد	نام درس	کد درس
مجموعه دروس	۶	پایان نامه	۱

(قسمت اول - دروس پایه)

سرفصل دروس دوره کارشناسی ارشد جغرافیای سیاسی

عنوان درس: فلسفه و حکمت جغرافیای سیاسی	تعداد واحد: ۲	نوع واحد: پایه - نظری	دروس پیش نیاز: ندارد
<i>Philosophy of Political Geography</i>			
استاد متخصص برای تدریس: جغرافیدان سیاسی	تعداد ساعت: ۳۲	آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒	سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سمینار ☐
اهداف: آشنایی دانشجویان با فلسفه، ماهیت، مکاتب و قلمرو موضوعی جغرافیای سیاسی			
سرفصل ها:			
الف- بیان فلسفه علم و فلسفه جغرافیا			
ب- تبیین مفهوم جغرافیا و سیاست و روابط متقابل آنها			
ج- فلسفه جغرافیای سیاسی			
۱- موضوع و ماهیت جغرافیای سیاسی			
۲- تعریف جغرافیای سیاسی			
۳- شاخه ها و گرایشهای تخصصی جغرافیای سیاسی			
۴- تاریخ تحول جغرافیای سیاسی			
۵- جرایم و علت وجودی رشته جغرافیای سیاسی			
۶- مآبیت جغرافیای سیاسی			
۷- روش شناسی پژوهشی در جغرافیای سیاسی			
۸- ایدئولوژی و جغرافیای سیاسی			
۹- سیر اندیشه در جغرافیای سیاسی			
د- مکاتبها و رویکردهای معرفت شناسی در جغرافیای سیاسی			
۱- مکتب محیطی در جغرافیای سیاسی			
۲- مکتب ناحیه ای در جغرافیای سیاسی			
۳- مکتب رفتاری در جغرافیای سیاسی			
۴- مکتب فضایی / مکانی در جغرافیای سیاسی			
۵- مکتب انتقادی / رادیکالی در جغرافیای سیاسی			
و- مفاهیم بنیادی جغرافیای سیاسی			
منابع:			
۱- میرحیدر، درّه و میراحمدی، فاطمه سادات. (۱۳۹۶). سیر اندیشه در جغرافیای سیاسی سنتی و مدرن. تهران: انتشارات دانشگاه تهران.			
۲- حافظ نیا، محمدرضا و کلویانی راد، مراد. (۱۳۹۳). فلسفه جغرافیای سیاسی. تهران: انتشارات پژوهشکده مطالعات راهبردی.			
۳- Martin Jones, Rhys Jones, Michael Woods (۲۰۰۱). An Introduction to Political Geography: Space, Place and Politics. Publisher: Routledge. Place of publication: London.			

سرفصل دروس دوره کارشناسی ارشد جغرافیای سیاسی

عنوان درس: روش شناسی تحقیق در جغرافیای سیاسی <i>Research methodology in political geography</i>	تعداد واحد: ۲ واحد	نوع واحد: پایه - نظری / عملی	دروس پیش نیاز: ندارد
استاد متخصص برای تدریس: متخصص روش تحقیق مسلط به جغرافیای سیاسی	تعداد ساعت: ۴۸ ساعت	آموزش تکمیلی عملی: دارد ☒ ندارد ☐ سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سمینار ☒	
اهداف: آشنا شدن دانشجویان با اصول و مهارت های تحقیقاتی به منظور انجام پایان نامه تحصیلی و پژوهشهای علمی			
سرفصل ها: ۱- بیان کلیات تحقیق علمی ۲- انواع تحقیقات علمی در جغرافیای سیاسی ۳- انواع روش شناسی های مورد استفاده در جغرافیای سیاسی ۴- روش های ارجاع دهی و رعایت حقوق مالکیت معنوی ۵- مفهوم و انواع متغیر و روش عملیاتی کردن متغیرها ۶- تهیه و تنظیم طرح تحقیق ۷- مساله یابی پژوهشی و روش بیان آن در جغرافیای سیاسی ۸- تدوین فرضیه و الگوی نظری تحقیق ۹- ابزار و روش های گردآوری اطلاعات ۱۰- تجزیه و تحلیل داده ها و اطلاعات و ارزیابی فرضیه ها ۱۱- تنظیم و تدوین گزارش تحقیق ۱۲- تهیه و تنظیم مقاله علمی برای مجلات معتبر علمی ۱۳- معرفی پایگاههای اطلاعات علمی			
منابع: ۱- حافظ نیا، محمدرضا. (۱۳۹۷). مقدمه‌ای بر روش تحقیق در علوم انسانی. تهران: سمت. ۲- های، ایان. (۱۳۹۶). روشهای تحقیق کیفی در جغرافیای انسانی. ترجمه: احمد پوراحمد و محمد اسکندری. تهران: سمت. ۳- بهروز، فاطمه. (۱۳۷۸). فلسفه روش‌شناسی تحقیق علمی در جغرافیا. تهران: دانشگاه تهران. ۴- پارسوتز، تونی و نایت، پیتز جی. (۱۳۸۶). روش رساله نویسی در جغرافیا و علوم مرتبط. ترجمه: حسین محمدی. تهران: انتشارات دانشگاه تهران. ۵- آسایش، حسین و مشیری، سیدرحیم. (۱۳۸۱). روش‌شناسی و تکنیک‌های تحقیق علمی در علوم انسانی با تاکید بر جغرافیا. تهران: نشر قومس. ۶- Daniel Montello & Paul Sutton. (۲۰۱۳). An Introduction to Scientific Research Methods in Geography and Environmental Studies. ۷- Basil, Gomez & John Paul, Jones. (۲۰۱۰). Research Methods in Geography: A Critical Introduction. London: Wiley-Blackwell ۸- Flower dew, Robin and Martin, David. (۲۰۰۵). Methods in Human Geography, A Guide for Students Doing a Research. England: Pearson Educated Limited.			

سرفصل دروس دوره کارشناسی ارشد جغرافیای سیاسی

عنوان درس: نظریه های جغرافیای سیاسی	تعداد واحد: ۲	نوع واحد: پایه - نظری	دروس پیش نیاز: ندارد
<i>Theories of political geography</i>			
استاد متخصص برای تدریس: جغرافیدان سیاسی	تعداد ساعت: ۳۲	آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒ سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سمینار ☐	
اهداف: آشنایی دانشجویان با نظریه های جغرافیای سیاسی			
سرفصل ها:			
 <ol style="list-style-type: none"> ۱. نظریه ابن خلدون: چرخه تحول حکومت ۲. نظریه فرانتس اپنهايمر: سیر تکامل کشور ۳. نظریه فردریش راتزل: رشد فضایی کشور ۴. نظریه درونت ویتلسی: تأثیر قدرت مرکزی بر چشم انداز ۵. نظریه ریچارد هارتشورن: کارکردگرایی در جغرافیای سیاسی ۶. نظریه کارل دویج: رشد ملتها (نظریه تجمیع) ۷. نظریه ژان گاتمن: آیکونوگرافی و سیرکولاسیون ۸. نظریه استفان جونز: میدان متحد ۹. نظریه سائول کوهن و لوئیس روزنتال: مدل جغرافیایی تحلیل نظامهای سیاسی ۱۰. نظریه پیتر هاگت: منابع تنش در کشور فرضی (نظریه هایپوتیتکا) ۱۱. نظریه امانوئل والرشتاین: نظامهای جهانی ۱۲. نظریه پیتر تیلور: تحلیل نظام جهانی ۱۳. نظریه محمدرضا حافظ نیا: فلسفه جغرافیایی حکومت و حقوق شهروندی و دموکراسی ۱۴. نظریه پل ناکس: شهرهای جهانی در نظامهای جهانی ۱۵. نظریه پیتر تیلور و همکاران: شبکه شهرهای جهانی ۱۶. نظریه جان رنه شورت: سیاه چاله های شهری 			
منابع:			
<ol style="list-style-type: none"> ۱- میرحیدر، دره و فاطمه سادات میراحمدی (۱۳۹۶)، سیر اندیشه در جغرافیای سیاسی سنتی و مدرن، تهران: انتشارات دانشگاه تهران. ۲- ویسی، هادی (۱۳۹۴)، مفاهیم و نظریه های جغرافیای سیاسی، تهران: انتشارات سمت. ۳- ذکی، یاشار و علی ولیقلیزاده (۱۳۹۲)، مقیاس های فضایی در جغرافیای سیاسی (مفاهیم و نظریه ها)، تهران: دانشگاه تهران ۴- Agnew, J. & Muscara, L. (۲۰۱۲), Making Political Geography, New York: Rowman. 			

سرفصل دروس دوره کارشناسی ارشد جغرافیای سیاسی

عنوان درس: تاریخ تحولات، اصول و مفاهیم ژئوپلیتیک	تعداد واحد: ۲	نوع واحد: پایه- نظری	دروس پیش نیاز: ندارد
<i>History of developments, principles and concepts of geopolitics</i>			
استاد متخصص برای تدریس: جغرافیدان سیاسی	تعداد ساعت: ۳۲	آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒ سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سمینار ☐	
اهداف: آشنایی دانشجویان با فلسفه، اصول، و مفاهیم اساسی در علم ژئوپلیتیک			
سرفصل ها:			
			
<ol style="list-style-type: none"> ۱- بیان فلسفه، ماهیت و تعریف علم ژئوپلیتیک ۲- سیر تحول تاریخی اندیشه و نظریه در ژئوپلیتیک (از ۱۸۹۹ تا کنون) ۳- شاخه ها و گرایشهای تخصصی در ژئوپلیتیک ۴- تبیین ماهیت و کارکرد سیاسی ارزشها و عوامل جغرافیایی ۵- تشریح ماهیت و کارکرد عامل و بازیگران سیاسی ۶- تشریح ماهیت، سرچشمه ها و کارکرد قدرت جمعی و ملی ۷- سیاست، قدرت و عدالت فضایی - جغرافیایی ۸- تشریح مفاهیم اساسی در ژئوپلیتیک شامل: <ul style="list-style-type: none"> وزن ژئوپلیتیک، بحران ژئوپلیتیک، قلمرو و مرز ژئوپلیتیک، منطقه ژئوپلیتیک، گذار ژئوپلیتیک، ساختار ژئوپلیتیک، علاق و نگرانی های ژئوپلیتیک، انزوای ژئوپلیتیک، چالش ژئوپلیتیک، سلسله مراتب و منزلت ژئوپلیتیک، روابط ژئوپلیتیک، اهداف و منافع ملی، امنیت و آرامش، تهدید و نا امنی، صلح و همکاری، جنگ و ستیز، رقابت، همگرایی، واگرایی و غیره. ۹- مفاهیم ژئوپلیتیک در فضای مجازی 			
منابع:			
<ol style="list-style-type: none"> ۱- حافظ نیا، محمد رضا، (۱۳۹۶)، اصول و مفاهیم ژئوپلیتیک، مشهد: انتشارات پایلی ۲- احمدی، سید عباس، (۱۳۹۶)، آراء و نظریه های علمی دکتر محمدرضا حافظ نیا، مشهد: انتشارات پایلی. ۳- عزتی، عزت الله، (۱۳۸۰)، ژئوپلیتیک در قرن بیست و یکم، تهران: سمت ۴- مقالات فصلنامه ژئوپلیتیک، از انتشارات انجمن ژئوپلیتیک ایران 			
<ol style="list-style-type: none"> ۵- Jeremy Black (۲۰۱۶). Geopolitics and the Quest for Dominance. Publisher: Indiana University Press. Place of publication: Bloomington ۶- Bert Chapman (۲۰۱۱). Geopolitics: A Guide to the Issues. Publisher: Praeger. Place of publication: Santa Barbara ۷- Cox, Kevin. (۲۰۰۲). Political Geography: Territory, State and Society, Oxford-UK Blackwell publishing. ۸- Dodds, Claus. (۲۰۰۰). Geopolitics in a changing world. England: Pearson Education Ltd. 			

سرفصل دروس دوره کارشناسی ارشد جغرافیای سیاسی

عنوان درس:	تعداد واحد: ۲	نوع واحد: پایه - نظری / عملی	دروس پیش نیاز: ندارد
تحلیل فضایی سیاستهای عمومی با استفاده از GIS <i>Spatial Analysis of Public Policies using GIS</i>			
استاد متخصص برای تدریس: متخصص GIS آشنا به جغرافیای سیاسی		تعداد ساعت: ۴۸	آموزش تکمیلی عملی: دارد ☒ ندارد ☐ سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ کارگاه ☒ سمینار ☐
اهداف: کسب مهارت در کاربرد نرم افزار های GIS در تحلیل فضایی پدیده های سیاسی و سیاست های عمومی			
سرفصل ها:			
			
<ol style="list-style-type: none"> ۱. مروری بر تاریخچه سیستم اطلاعات جغرافیایی GIS ۲. تعاریف مرتبط با سیستم اطلاعات جغرافیایی GIS ۳. اجزاء و ارکان سیستم اطلاعات جغرافیایی GIS ۴. انواع داده در سیستم اطلاعات جغرافیایی GIS ۵. تعریف و تفاوت های عکس و نقشه سیستم اطلاعات جغرافیایی GIS ۶. کاربرد GPS در سیستم اطلاعات جغرافیایی GIS ۷. ژئوماتیک و کاربردهای آن در تحلیل فضایی پدیده های سیاسی ۸. استفاده از سیستم اطلاعات جغرافیایی GIS در تحلیل فضایی سیاست های عمومی ۹. آشنایی با کارتوپلیتیک و ارتباط آن با سیستم اطلاعات جغرافیایی GIS ۱۰. تحلیل لایه های اطلاعاتی مرتبط با جغرافیای سیاسی در سیستم اطلاعات جغرافیایی ۱۱. آشنایی با طبقه بندی داده ها در تحلیل فضایی پدیده های سیاسی ۱۲. کاربرد سیستم اطلاعات جغرافیایی GIS در تحلیل الگوهای رای و انتخابات، تقسیمات سیاسی فضا، تقسیمات کشوری و شهری ۱۳. کاربرد سیستم اطلاعات جغرافیایی GIS در مکان یابی و آمایش سیاسی فضا، ساخت های فضایی ژئوپلیتیکی، نظام ها و سازمان های منطقه ای و جهانی ۱۴. استفاده از سیستم اطلاعات جغرافیایی GIS در مدل سازی تئوری های فضایی جغرافیایی سیاسی ۱۵. کاربرد نقشه و سیستم های اطلاعات جغرافیایی در نظریه های جغرافیای سیاسی ۱۶. آشنایی با تهیه و تولید نقشه های تحلیلی از پدیده های سیاسی با استفاده از داده های کمی و کیفی در سیستم اطلاعات جغرافیایی GIS 			
منابع:			
<ol style="list-style-type: none"> ۱. خسروی، یونس؛ جباری محمد کاظم؛ (۱۳۹۴)، مبانی سامانه های اطلاعات جغرافیایی (GIS)، نشر آذر کلک، تهران ۲. حسین زاده سید رضا؛ بیدخوری، علیرضا؛ (۱۳۹۳)، سیستم های اطلاعات جغرافیایی GIS مبانی و آموزش نرم افزار Arc GIS، انتشارات جهاد دانشگاهی مشهد ۳. عظیمی حسینی، محمد؛ نظری فر، محمد هادی؛ مومنی، رضوانه؛ (۱۳۹۲)، کاربرد GIS در مکان یابی، انتشارات مهر گلن قلم ۴. R. W. Greene (۲۰۰۰), GIS in Public Policy: Using Geographic Information for More Effective Government, ESRI 			

سرفصل دروس دوره کارشناسی ارشد جغرافیای سیاسی

دروس پیش نیاز: ندارد	نوع واحد: پایه - نظری	تعداد واحد: ۲	عنوان درس: روش ها و فنون تصمیم گیری <i>Methods and techniques of decision making</i>
☐ ندارد ☒ دارد ☐ سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☒ کارگاه ☐ سمینار	تعداد ساعت: ۳۲	استاد متخصص برای تدریس: جغرافیدان بازمینه روشهای تصمیم گیری	
اهداف: شنا کردن دانشجویان با روش ها و مدل‌های تصمیم گیری و کسب مهارت لازم در این زمینه			
سرفصل ها:			
۱- فلسفه تصمیم گیری ۲- تصمیم گیری در جغرافیای سیاسی ۳- فنون تصمیم گیری غیر جبرانی ۴- فنون تصمیم گیری جبرانی بر اساس ماتریس تصمیم			
• روش SAW • روش TOPSIS • روش SOWT • روش Electre			
۵- فنون تصمیم گیری تلفیقی (Lin map, LA) ۶- فنون تصمیم گیری سلسله مراتبی (ANP, AHP) ۷- منطق فازی (Fuzzy Logic) ۸- تئوری مجموعه های فازی ۹- کاربردهای مدیریتی تئوری فازی، کاربردهای برنامه ریزی، کاربردهای تصمیم گیری			
منابع:			
۱- آذر، عادل و رجب زاده (۱۳۸۷) تصمیم گیری کلز بردی. تهران: انتشارات نگاه دانش ۲- پورطاهری، مهدی (۱۳۹۳) کاربرد روشهای تصمیم گیری چند شاخصه در جغرافیا ۳- اصغر پور، محمد جواد (۱۳۸۵) تصمیم گیری چند معیاره. تهران: دانشگاه تهران ۴- قدسی پور، سیدحسین (۱۳۷۹) مباحثی در تصمیم گیری چندمعیاره، فرایند تحلیل سلسله مراتبی. تهران: دانشگاه امیرکبیر.			

(قسمت دوم: دروس تخصصی گرایش آمایش سیاسی فضا)

سرفصل دروس دوره کارشناسی ارشد جغرافیای سیاسی

عنوان درس:	تعداد	نوع واحد:	دروس پیش نیاز: ندارد
سازماندهی سیاسی فضا <i>Political organization of space</i>	واحد: ۲	تخصصی گرایش - نظری	
استاد متخصص برای تدریس: جغرافیدان سیاسی	تعداد ساعت: ۳۲	آموزش تکمیلی عملی: دارد ☒ ندارد ☐ سفر علمی ☒ آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سمینار ☐	
اهداف: آشنایی دانشجویان با اصول و روش های سازمان دهی سیاسی فضا			
سرفصل ها:			
اصول و روش های سازمان دهی سیاسی فضا:			
۱- طرح مفاهیم ناحیه، منطقه، مکان، فضا			
۲- سازمان دهی فضایی:			
الف- مرزهای بین المللی ب- مرزهای داخلی ج- واحدهای سیاسی اداری			
۳- اصول و معیارهای ناحیه بندی:			
الف- انواع نواحی سیاسی ب- الگوهای حکومتی ج- عوامل مؤثر بر ناحیه بندی سیاسی د- شیوه سازمان دهی ناحیه سیاسی			
۴- اختصاصات فضایی:			
الف- مقیاس - جهت ب- فاصله (زمانی- هزینه ای- ادراکی) ج- توده (جمعیت)- آهنگ پخش د- چشم اندازها			
ذ- نقش چشم اندازها در شکل گیری نواحی سیاسی			
۵- جامعه و نظام سیاسی			
الف: خویشوندی (قومیت) ب- همکاری اجتماعی (تقسیم عملکردی کار)			
ج- همبستگی سیاسی (همبستگی میان قومی - توده مردم، نخبگان - یکپارچگی سرزمینی)			
۶- سازماندهی سیاسی فضا و تکامل جامعه سیاسی			
الف- جوامع ابتدایی ب- دولت- شهرها ج- امپراتوری ها د- دولت های آسیایی ذ- دولت های ملی			
۵. نحوه شکل گیری نواحی سیاسی- اداری در ایران			
۶. مفاهیم جغرافیای سیاسی در فضای مجازی			
منابع:			
۱- احمدی پور، زهرا و دیگران. (۱۳۹۰). سازماندهی سیاسی فضا. تهران: انتشارات سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح.			
۲- کریمی پور، یدالله. (۱۳۸۱). مقدمه ای بر تقسیمات کشوری ایران. تهران: انجمن جغرافیایی ایران.			
۳- هاگت، پیترو. (۱۳۷۸). جغرافیا ترکیبی نو. ترجمه: دکتر شاپور گودرزی نژاد. تهران: سمت.			
۴- Martin Jones, Rhys Jones, Michael Woods (۲۰۰۴). An Introduction to Political Geography: Space, Place and Politics. Publisher: Routledge. Place of publication: London.			
۵- Glassner, M & Fahrer, C. (۲۰۰۴). Political Geography, USA: John Wiley and Sons.			
۶- Jean Gruel and will haut. (۱۹۹۹). Regionalism across the north- south divide. London: Rout ledge.			

سرفصل دروس دوره کارشناسی ارشد جغرافیای سیاسی

عنوان درس: مدیریت سیاسی فضا (ملی و محلی) <i>Political management of space (national and local)</i>	تعداد واحد: ۲	نوع واحد: تخصصی گرایش - نظری	دروس پیش نیاز: ندارد
اهداف: آشنایی دانشجویان با مدیریت سیاسی فضا در سطح ملی و محلی	تعداد ساعت: ۳۲	آموزش تکمیلی عملی: دارد ☒ ندارد ☐ سفر علمی ☒ آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سمینار ☐	استاد متخصص برای تدریس: جغرافیایان سیاسی
اهداف: آشنایی دانشجویان با مدیریت سیاسی فضا در سطح ملی و محلی			
سرفصل ها:			
الف) مدیریت سیاسی فضا در سطح ملی			
<ol style="list-style-type: none"> ۱. مفهوم حاکمیت و قلمرو فرمانروایی و مدیریت سیاسی فضا ۲. سطوح و ابعاد مدیریت سیاسی فضا ۳. سیستم‌های سرزمینی و مدیریت سیاسی فضا ۴. اصول کشورداری (بقا و حفظ کشور، امنیت ملی، توسعه ملی، وحدت ملی، رفاه و نوسازی، مردم داری، کشور شناسی، مرزداری، تعامل با سایر دولت‌ها، ساماندهی فضای ملی، مدیریت سیستم‌های سرزمینی) ۵. وظایف مدیران سیاسی در سطوح ملی، منطقه‌ای و محلی ۶. فرآیندهای تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری و اجراء مدیریت سیاسی فضا ۷. عوامل و عناصر چالش ساز در مدیریت سیاسی فضا 			
ب) مدیریت سیاسی فضا در سطح محلی			
<ol style="list-style-type: none"> ۸. فلسفه وجودی دولت محلی ۹. سیر تحول دولت محلی ۱۰. انواع دولت محلی ۱۱. انواع نظام‌های دولت محلی شهری ۱۲. ویژگی‌های حکمروایی محلی مطلوب ۱۳. عوامل مؤثر بر عملکرد دولت محلی ۱۴. وظایف شهرداران و دهیاران و اعضای شورانجمن شهر و روستا 			
ج) مدیریت سیاسی فضای مجازی			
منابع:			
<ol style="list-style-type: none"> ۱. حافظ‌نیا، محمدرضا، زهرا احمدی پور و ابراهیم رومینا (۱۳۹۷)، ساماندهی و مدیریت سیاسی فضا، تهران: سمت ۲. ویسی، هادی (۱۳۹۲)، درآمدی بر دولت محلی، تهران: انتشارات سمت. ۳. برک پور، ناصر و ایرج اسدی (۱۳۸۸)، مدیریت و حکمروایی شهری، تهران: انتشارات دانشگاه هنر. ۴. قاضی، ابوالفضل (۱۳۷۳)، حقوق اساسی و نهادهای سیاسی، تهران: انتشارات دانشگاه تهران. ۵. Dennis Johnson (۲۰۰۸), Routledge Handbook of Political Management, Routledge: Routledge International Handbooks ۶. Mohammad Sadeh (۲۰۰۴), Space Politics and Policy: An Evolutionary Perspective, Springer: Space Regulations Library 			

سرفصل دروس دوره کارشناسی ارشد جغرافیای سیاسی

عنوان درس: جغرافیا و راهبرد ملی <i>Geography and National Strategy</i>	تعداد واحد: ۲	نوع واحد: تخصصی گرایش - نظری	دروس پیش نیاز: ندارد
استاد متخصص برای تدریس: جغرافیدان سیاسی	تعداد ساعت: ۳۲	آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒ سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سمینار ☐	
اهداف: آشنایی دانشجویان با اصول و مفاهیم و عناصر راهبرد ملی و دادن مهارت‌های لازم برای تدوین راهبرد ملی			
سرفصل ها:			
<ol style="list-style-type: none"> ۱- فلسفه و چرایی استراتژی ملی ۲- کلیات و مفاهیم استراتژی، استراتژی ملی، برنامه ریزی استراتژیک، مدیریت راهبردی ۳- نقش عوامل و پدیده های جغرافیایی در تدوین استراتژی ملی ۴- زیر مجموعه های استراتژی ملی (استراتژی بخشی) ۵- قدرت و استراتژی ملی ۶- عوامل جغرافیایی قدرت ۷- ملاحظات سیاسی، اقتصادی، نظامی-امنیتی، فرهنگی اجتماعی استراتژی ملی ۷- تأثیر تحولات استراتژیک جهانی بر تدوین استراتژی ملی ۸- ملاحظات جغرافیایی در طرح ریزی های استراتژی ۹- مدل‌های تدوین و طرح ریزی استراتژی ۱۰- استراتژی ملی و جایگاه منطقه ای و جهانی 			
منابع:			
<ol style="list-style-type: none"> ۱. لطیفیان، سعیده (۱۳۷۶) استراتژی و روشهای برنامه ریزی استراتژیک. تهران: دفتر مطالعات سیاسی و بین المللی ۲. هاینتر، استفن. (۱۳۸۷) رویکرد تفکر سیستمی به برنامه ریزی و مدیریت استراتژیک. تهران: نشر نی. ۳. مدیریت امور عمومی و دفاعی. (۱۳۶۸). نظام طرح ریزی استراتژیک. تهران: سازمان برنامه و بودجه. ۴. حافظ نیا، محمدرضا. (۱۳۸۶). قدرت و منافع ملی. تهران: نشر انتخاب ۵. سید هادی زرقانی، (۱۳۸۸)، مقدمه ای بر قدرت ملی، کارکرد محاسبه و سنجش. تهران: پژوهشکده مطالعات راهبردی ۶. Gray, Colin's. (۱۹۹۹). Modern Strategy. Oxford: Oxford University press. ۷. Barry, Busan (۱۹۹۸) Global Security at ۲۱st Century ۸. Goodstein, Leonard; Nolan, Timothy; William. J, feiffet. (۱۹۹۳). Applied Strategic Planning. New York: Me Grow. Hill. 			

سرفصل دروس دوره کارشناسی ارشد جغرافیای سیاسی

عنوان درس:	تعداد	نوع واحد:	دروس پیش نیاز: ندارد
جهانشهرها و مدیریت سیاسی شهری	۲ واحد:	تخصصی گرایش - نظری	
<i>Global cities and urban manegment</i>			
استاد متخصص برای تدریس:	تعداد	آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒	
جغرافیدان سیاسی	ساعت: ۳۲	سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سمینار ☐	
اهداف: آشنایی دانشجویان با تحولات و رقابت شهرها به عنوان بازگیران جدید جغرافیای سیاسی در شبکه شهرهای جهانی.			
سرفصل ها:			
<p>۱- شبکه شهری شهرها در دوران امپراطوری ها</p> <p>۲- پیمان وست فالیا و شکل گیری دولت - ملت ها و تاثیر آن بر روابط میان شهری</p> <p>۳- شکل گیری جهانی شدن معاصر و اقتصاد پساפורدیسم در اواخر قرن بیستم</p> <p>۴- مناسبات گره (Node) - شبکه (Network) در اقتصاد جهانی</p> <p>۵- شهرها به عنوان گره های (Nodes) جدید شبکه اقتصاد جهانی</p> <p>۶- شکل گیری شهرهای جهانی و پیوندهای شبکه شهرهای جهانی</p> <p>۷- تحلیل شاخص های شهرهای جهانی و سطح بندی آنها</p> <p>۸- شهر و مفاهیم ژئوپلیتیک شهری</p> <p>۹- شهر و سیاست بین الملل</p> <p>۱۰- وزن ژئوپلیتیک شهرها در سلسله مراتب شبکه شهرهای جهانی</p> <p>۱۱- بحران های شهری (آشوب های خیابانی، اعتصابات صنفی و سندیکاها)</p> <p>۱۲- فضاهای عمومی (میدان و معابر یا گذشته تاریخی) در شهرها و حوزه عمومی</p> <p>۱۳- جهانی شدن رسانه، فضای مجازی و ارتباط آن با اعتراضات شهروندی در شهرها</p> <p>۱۴- رقابت شهرها به عنوان بازگیران جدید جغرافیای سیاسی در شبکه شهرهای جهانی</p> <p>۱۵- نقش فراملی شهرها و ظهور دیپلماسی شهری</p> <p>۱۶- دیپلماسی شهری به عنوان ابزاری جهت رقابت شهرها در شبکه شهری جهان</p> <p>۱۷- دیپلماسی شهری و همکاری های صلح جوینانه در شبکه شهری</p> <p>۱۸- متناسبات فراملی شهرها و گسترش پیمان های خواهرخواندگی شهرها</p> <p>۱۹- دیپلماسی شهری و سازمان های بین المللی در حوزه مدیریت شهری</p> <p>۲۰- دیپلماسی شهری و اتحادیه های منطقه ای کلانشهرها</p> <p>۲۱- دیپلماسی شهری و کارآفرینی</p>			
منابع:			
<p>۱- فورچی، مرتضی (۱۳۹۴) جهانی شدن، شهرهای جهانی و نقش فراملی شهرها، تهران، ناشر: مرکز مطالعات و برنامه ریزی شهر تهران</p> <p>۲- شورت، رنه (۱۳۸۶) جهانی شدن و شهر، مترجمین احمد پور احمد و قهرمان رستمی، تهران انتشارات جهاد دانشگاهی دانشگاه تهران</p> <p>۳- شورت، رنه (۱۳۸۹) شهرها و نظام های اقتصادی، مترجم، ابوالفضل مشکینی، تهران انتشارات مرکز مطالعاتی و</p>			

تحقیقاتی شهرسازی و معماری وزارت راه و مسکن و شهرسازی

- ۴- شورت رته (۱۳۹۳) کلاشهرهای جهانی، مترجم مهدی داودی، تهران انتشارات انجمن ژئوپلیتیک ایران
- ۵- روسی یوگو، وانولو آلبرتو (۱۳۹۵) جغرافیاهای سیاسی شهری، مترجمین، علی ولیقلی زاده، مهدی کریمی، انتشارات دانشگاه مراغه
- ۶- رستمی علی (۱۳۹۲) شهرهای رقابتی در قرن بیست و یکم، نشر نورا
- ۷- خلیل آبادی حسن (۱۳۹۰) ژئوپلیتیک شهری، تهران، نشر پژوهش نوآوران شریف
- ۸- جان پرور محسن، قربلی سپهر آرش (۱۳۹۶) ژئوپلیتیک شهری، تهران، انتشارات انجمن ژئوپلیتیک ایران
- ۹- سزوه، الکساندر (۱۳۹۴) دیپلماسی شهری، مترجمین، محمد جواد رنجکش و منصوره اسکندران، تهران، نشر مخاطب

- ۱۰- Jonathan Rokem (۲۰۱۷). Urban Geopolitics: Rethinking Planning in Contested Cities. Routledge: Routledge Studies in Urbanism and the City
- ۱۱- Taylor P J (۲۰۰۴) World City Network, Routledge Publication
- ۱۲- Taylor P J (۲۰۰۷) Cities in Globalization, Routledge Publication
- ۱۳- Pluijm Rogier van der (۲۰۰۷) City Diplomacy: The Expanding Role of Cities in International Politics, Netherlands Institute of International Relations Publication
- ۱۴- Graham Stephen (۲۰۰۸) Cities, War and Terrorism: Toward an Urban Geopolitics, Wiley – Blackwell Publication.

سرفصل دروس دوره کارشناسی ارشد جغرافیای سیاسی

عنوان درس: آمایش و مدیریت مناطق مرزی <i>preparation and management of border areas</i>	تعداد واحد: ۲	نوع واحد: تخصصی گرایش - نظری	دروس پیش نیاز: ندارد
استاد متخصص برای تدریس: جغرافیدان سیاسی	تعداد ساعت: ۳۳	آموزش تکمیلی عملی: دارد ☒ ندارد ☐ سفر علمی ☒ آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سمینار ☐	
اهداف: آشنایی دانشجویان با عوامل موثر بر آمایش و سازماندهی مناطق مرزی و توانایی تدوین طرح های آمایش مناطق مرزی			
سرفصل ها:			
 <ol style="list-style-type: none"> ۱- مرزهای بین المللی و بزرگی ها، کارکرد ها ۲- مناطق مرزی و ویژگی ها و کارکرد ها ۳- مفهوم شناسی امنیت و تهدید ۴- اصول و مفاهیم آمایش سرزمین ۵- اصول و روش های سازماندهی سیاسی فضا ۶- رابطه امنیت و توسعه در مناطق مرزی ۷- ماهیت دو گانه مناطق مرزی و ملاحظات آمایشی آن ۸- عوامل طبیعی و آمایش مناطق مرزی ۹- عوامل اقتصادی-اجتماعی و آمایش مناطق مرزی ۱۰- عوامل سیاسی و ژئوپلیتیکی و آمایش مناطق مرزی ۱۱- الزامات دفاعی-امنیتی و آمایش مناطق مرزی ۱۲- ملاحظات و الزامات استقرار امنیت پایدار در مناطق مرزی ۱۳- نظریه ها ، مدل ها و تجارب آمایش مناطق مرزی در ایران و جهان ۱۴- نقش آفرینی جغرافیدانان سیاسی در آمایش مناطق مرزی (مشارکت و کارآفرینی) 			
منابع:			
<ol style="list-style-type: none"> ۱- سید هادی زرقانی، (۱۳۹۷)، درآمدی بر آمایش و سازماندهی مناطق مرزی ، تهران : انجمن ژئوپلیتیک ایران ۲- افشردی ، محمد حسین، محسن جان پرور، (۱۳۹۲)، الگوی مدیریت مرزهای سرزمینی، انتشارات دانشگاه دفاع ملی ۳- عندلیب، علیرضا، (۱۳۸۰)، نظریه پایه و اصول آمایش مناطق مرزی جمهوری اسلامی ایران، تهران، دانشکده فرماندهی و ستاد ۴- سید هادی زرقانی، (۱۳۹۶)، مقدمه ای بر شناخت مرزهای بین المللی، چاپ دوم، انتشارات دانشگاه علوم انتظامی ۵- جان پرور، محسن، (۱۳۹۵)، نگرشی نو به مطالعات مرزانتشارات انجمن ژئوپلیتیک ایران ۶- احمدی پور، زهرا و دیگران، قاسم کریمی، قاسم قنبری، (۱۳۹۱)، سازماندهی سیاسی فضا، تهران: انتشارات سازمان جغرافیایی ن مسلح ۷- ابراهیم زاده، عیسی، میر نجف موسوی، (۱۳۹۵)، اصول و مبانی آمایش سرزمین، نشر سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه ۸- فوشه، میشل، (۱۳۹۵)، وسوسه مرزها، ترجمه سیروس احمدی، انتشارات پایلی ۹- داینر، الکساندر، جانوا هاگین، (۱۳۹۴)، خطوط مرزی و سرزمین های مرزی، ترجمه دکتر علی امیری، دانشگاه لرستان <p>۱۰- Nick Vaughan, Williams (۲۰۰۹). Border Politics: The Limits of Sovereign Power. Publisher: Edinburgh University Press. Place of publication: Edinburgh.</p>			

سرفصل دروس دوره کارشناسی ارشد جغرافیای سیاسی

عنوان درس: اصول کشورداری	تعداد واحد: ۲	نوع واحد: تخصصی گرایش - نظری	دروس پیش نیاز: ندارد
<i>Principles of state governing</i>			
استاد متخصص برای تدریس: جغرافیدان سیاسی	تعداد ساعت: ۳۲	آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒ سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سمینار ☐	
اهداف: آشنایی دانشجویان با اصول کشورداری و مدیریت بهینه سرزمین و ملت			
سرفصل ها:			
<ol style="list-style-type: none"> ۱. اصل حفاظت از موجودیت و تمامیت ارضی کشور؛ ۲. اصل حفاظت و ارتقاء مستمر سطح قدرت ملی کشور؛ ۳. اصل حفاظت از شاخصه ها و ارزشهای هویت ملی و تحکیم آن؛ ۴. اصل تضمین رضایت ملی و شهروندی از حکومت و تقویت حسن تعلق داوطلبانه به کشور و هویت ملی؛ ۵. اصل تضمین اتحاد و همگرایی افراد ملت؛ ۶. اصل تقسیم بهینه فضای جغرافیایی و آمایش سیاسی فضای کشور برای اداره بهتر امور؛ ۷. اصل اجرای فرایند دموکراسی برای تعیین سرنوشت و تجلی اراده سیاسی شهروندان در حکومت؛ ۸. اصل مرزرداری و حفاظت از پیرامون کشور (مرزبانی)؛ ۹. اصل مدیریت سیاسی فضای ملی و تعیین مدیران سیاسی واحد های تقسیماتی درون کشوری؛ ۱۰. اصل شبکه سازی ارتباطی و پیوند اجزای کشور به همدیگر و با مراکز استانی و نیز مرکزیت سیاسی؛ ۱۱. اصل ساختار سازی منطقی حکومت مرکزی (شامل قانون اساسی، تشکیلات دیوانی و اداری حکومت)؛ ۱۲. اصل الگوی ارتباط میان دولت و مردم (تنظیم حقوق متقابل مردم و حکومت)؛ ۱۳. اصل مناسبات و روابط خارجی کشور با سایر ملتها و کشورها؛ ۱۴. اصل داوری، عدالت گستری و تضمین عدالت اجتماعی و حقوق شهروندی؛ ۱۵. اصل سالم سازی محیط زندگی و اجتماعی، ایجاد آرامش و حفظ امنیت عمومی و داخلی کشور؛ ۱۶. اصل دفاع ملی از کشور و ملت و رفع تهدیدات خارجی؛ ۱۷. اصل تبیین اهداف ملی و پیشرفت و عمران مداوم و پایدار کشور با توجه به فضای رقابتی بین کشورها؛ ۱۸. اصل حفاظت از منافع ملی، پرستیژ و منزلت کشور و حقوق ملت و نیز انبیا کشور در ماورای مرزها؛ ۱۹. اصل تامین بهینه نیازهای مادی، زیستی، سلامت و آسایش شهروندان و ایجاد رفاه عمومی؛ ۲۰. اصل تامین بهینه نیازهای روحی و معنوی افراد ملت و تضمین سلامت روحی و ارتقاء فکری جامعه؛ ۲۱. اصل نحوه تعامل با مخالفان و ناراضیان داخلی و جذب حداکثری آنان؛ ۲۲. اصل تنظیم روابط بین اجزای ملت (اقوام و ادیان و...) و بخشهای جغرافیایی کشور با همدیگر؛ ۲۳. اصل مدیریت بهینه منابع زیرزمینی و روزمینی و بنیادهای زیستی و حفظ تعادلهای اکولوژیکی کشور؛ ۲۴. اصل آمایش و حفظ تعادل فضایی، و تامین عدالت جغرافیایی در سطح کشور؛ 			
منابع:			
<ol style="list-style-type: none"> ۱. احمدی، سید عباس. (۱۳۹۶) آراء و نظریه های علمی دکتر محمد رضا حافظ نیا. مشهد: انتشارات پاهلی ۲. حافظ نیا، محمد رضا (۱۳۹۷). جغرافیای سیاسی ایران. چاپ نهم. تهران: سمت ۳. حافظ نیا، محمد رضا. (۱۳۹۶). اصول و مفاهیم ژئوپلیتیک. مشهد: انتشارات پاهلی ۴. عالم، عبدالرحمن (۱۳۹۷). بنیادهای علم سیاست. تهران: نشر نی ۵. ابوالحمید، عبدالحمید (۱۳۸۴). مبانی علم سیاست. تهران: توس 			

(قسمت سوم: دروس تخصصی گرایش ژئوپلیتیک)

سرفصل دروس دوره کارشناسی ارشد جغرافیای سیاسی

عنوان درس: مکاتب و نظریه های ژئوپلیتیک	تعداد واحد: ۲	نوع واحد: تخصصی گرایش - نظری	دروس پیش نیاز: ندارد
Geopolitical schools and theories			
استاد متخصص برای تدریس: جغرافیدان سیاسی	تعداد ساعت: ۳۲	آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒ سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سمینار ☐	
اهداف: آشنایی دانشجویان با دیدگاهها، نظریه ها و اندیشه های کلاسیک و جدید در ژئوپلیتیک			
سرفصل ها:			
<ol style="list-style-type: none"> ۱. سیر اندیشه در ژئوپلیتیک (تمدنی، طبیعت گرا، ایدئولوژیک و پسانوگرا) ۲. مکتب ژئوپلیتیک استعماری و سلطه طلبی ۳. مکتب ژئوپلیتیک جنگ سرد ۴. مکتب ژئوپلیتیک انتقادی ۵. مکتب ژئوپلیتیک زیست محیطی ۶. مکتب ژئوپلیتیک مقاومت ۷. مکتب ژئوپلیتیک انسانگرا ۸. نظریه فضای حیاتی ۹. نظریه قدرت دریایی ۱۰. نظریه قدرت بری و هارتلند ۱۱. نظریه ریملند ۱۲. نظریه های قدرت هوایی و فضایی ۱۳. نظریه ساختار سیستم ژئوپلیتیک جهانی ۱۴. نظریه ساختار قدرت (تک قطبی - چند قطبی - چند سطحی) ۱۵. نظریه بازدارندگی ۱۶. نظریه توازن قدرت ۱۷. نظریه برخورد تمدنها ۱۸. نظریه گسل های فعال ژئواستراتژیک در جهان 			
منابع:			
<ol style="list-style-type: none"> ۱. رحیمی، حسن. (۱۳۹۲). نظریه های ژئوپلیتیک. تهران: انتخاب ۲. عزتی، عزت اله. (۱۳۸۰). ژئوپلیتیک در قرن بیست و یکم. تهران: سمت ۳. اوتوایل، ژاروید و دیگران. (۱۳۸۰). اندیشه های ژئوپلیتیک در قرن بیستم. ترجمه: محمد رضا حافظ نیا و هاشم نصیری. تهران: دفتر مطالعات سیاسی بین المللی ۴. هانتینگتون، ساموئل. بی. (۱۳۷۸). برخورد تمدنها و بازسازی نظم جهانی. ترجمه محمد علی حمید رفیعی. تهران: دفتر پژوهشهای فرهنگی ۵. بزدان پناه، کیومرث (۱۳۹۳). ساختار نظری امنیت و ژئوپلیتیک با تاکید بر ژئواستراتژی. تهران: دانشگاه تهران ۶. زین العابدین، یوسف. (۱۳۹۰). ژئوپلیتیک. جلد اول: ایده - کاربرد. رشت: دانشگاه آزاد اسلامی واحد رشت 			

۷. کوهن، سائل برنارد. (۱۳۸۷). ژئوپلیتیک نظام جهانی. ترجمه: عباس کاردان. تهران: موسسه فرهنگی ابرار معاصر تهران.

۸. حافظ نیا، محمد رضا. (۱۳۹۶). اصول و مفاهیم ژئوپلیتیک. مشهد: انتشارات پایلی

۹. Jeremy Black (۲۰۱۶). Geopolitics and the Quest for Dominance. Publisher: Indiana University Press. Place of publication: Bloomington
۱۰. Bert Chapman (۲۰۱۱). Geopolitics: A Guide to the Issues. Publisher: Praeger. Place of publication: Santa Barbara
۱۱. Agerw, John. (۱۹۹۹). Geopolitics. Re-visinning Word Politics. London: Routledge
۱۲. Atkin son, David & Dodds. Klaus (۲۰۰۰). Geopolitical traditions. London: Routledge
۱۳. Cohen, Sual.B. (۱۹۹۴). Geopolitics in the new world Era. Chapter-۲ from: Reordering the Word, Ed ited by.G. Demko & W.B. Wood. USA .West weiw Press.
۱۴. Huntington, Samuel P. (۱۹۹۳). The Clash of Civilization? Foreign Affairs Vol. ۷۲. No. ۳
۱۵. O. Tuathail & others (ed). (۱۹۹۳). The Geopolitics Reader. London: Routledge
۱۶. O. Tuathail (۱۹۹۶). Critical Geopolitics . London: Routledge
۱۷. Makinder, H. (۲۰۰۴) The Geographical Pivot of History- ۱۹۰۴. The The Geographical Journal. London, vol. ۱۷۰. No. ۴.

سرفصل دروس دوره کارشناسی ارشد جغرافیای سیاسی

عنوان درس: ژئواستراتژی جهانی و ایران <i>Global geostrategy and Iran</i>	تعداد واحد: ۲	نوع واحد: تخصصی گرایش - نظری	دروس پیش نیاز: ندارد
استاد متخصص برای تدریس: جغرافیدان سیاسی	تعداد ساعت: ۳۲	آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒ سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سمینار ☐	
اهداف: آشنایی دانشجویان با مفاهیم، عوامل و قلمروهای ژئواستراتژی، ژئواستراتژی جهانی، استراتژی های ایران و تأثیرات استراتژی های جهانی و ایران بر یکدیگر			
سرفصل ها:			
<ol style="list-style-type: none"> ۱- ژئواستراتژی (عوامل موثر در ژئواستراتژی - اهداف ژئواستراتژی) ۲- جغرافیا و استراتژی ۳- پیشینه نظری مفهوم مناطق و مکانهای استراتژیک ۴- نظام جهانی ژئوپلیتیکی ۵- قلمروهای ژئواستراتژیک (قلمروهای ژئواستراتژیک از نظر برزینسکی، هانتینگتون و ... - قدرت و مناطق ژئواستراتژیک از نظر کوهن - قلمروهای ژئواستراتژیک در قرن ۲۱) ۶- ژئواستراتژی در قبل از جنگ سرد - در دوران جنگ سرد - بعد از جنگ سرد ۷- جهانی شدن و ژئواستراتژی ۸- نقش مناطق و منابع ژئواستراتژیک از جمله انرژی در شکل گیری قلمروهای ژئواستراتژیک ۹- قدرتهای جهانی و ملاحظات ژئواستراتژیک ۱۰- ایران منطقه ای و نظام بین الملل ۱۱- زمینه های تداخل قلمروهای استراتژیک ایران و قدرتهای جهانی ۱۲- جایگاه و موقعیت استراتژیک ایران و ضرورت ایفای نقش موثر در دیپلماسی انرژی در منطقه و جهان ۱۳- جایگاه و موقعیت استراتژیک ایران در تامین و ارتقاء قدرت ملی، منافع ملی، امنیت ملی و استراتژی ملی ۱۴- تأثیر ژئواستراتژی جهانی بر تدوین استراتژی ملی ایران 			
منابع:			
<ol style="list-style-type: none"> ۱- عزتی، عزت الله. (۱۳۸۵): ژئواستراتژی در قرن ۲۱، تهران: سمت. ۲- لشکری تفرشی، احسان. (۱۳۹۱). مکان ها و مناطق استراتژیک جهان. تهران: انتخاب ۳- محبوبه، بیات. (۱۳۸۷): ژئواستراتژی جهانی: تهران: انتشارات مرکز آموزش صیاد شیرازی. ۴- عزتی، عزت الله. (۱۳۷۲): اصول استراتژی: تهران: انتشارات دافوس.. ۵- عزتی، عزت الله. (۱۳۸۹ و ۱۳۹۰). جغرافیای استراتژیک ایران: جلد ۱-۳. تهران: سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح. ۶- نواده توپچی، حسین. (۱۳۹۰). آثار راهبردی حقوق بین الملل هوا و دریا. تهران: نشر خرسندی. ۷- تقی غامری، ناصر. (۱۳۷۳). استراتژی و تحولات ژئوپلیتیک پس از دوران جنگ سرد. تهران: موسسه چاپ و انتشارات وزارت امور خارجه. 			
<p>۸- Geoffrey Sloan (۲۰۱۷). Geopolitics, geography and strategic history. London: Routledge publisher</p> <p>۹- Scott D. Sagan. (۱۹۸۶). Nuclear Strategy and National Security. Newjersy, USA.</p> <p>۱۰- George J. Demko and William B.wood. Geopolitical perspectives of ۲۱st century ۱۹۹۴. USA.</p>			

- ۱۱- Michael Kidron and Dan Smith. The new state of war and peace. New York. ۱۹۹۱.
- ۱۲- Hugh Farrington. Strategic Geography. Rutledge. London. ۱۹۸۰.

سرفصل دروس دوره کارشناسی ارشد جغرافیای سیاسی

دروس پیش نیاز: ندارد	نوع واحد: تخصصی گرایش - نظری	تعداد واحد: ۲	عنوان درس: ژئوپلیتیک انسانگرا و صلح <i>Geopolitics of Humanistic and peace</i>
☒ ندارد ☐ دارد ☐ سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سمینار	تعداد ساعت: ۳۲	استاد متخصص برای تدریس: جغرافیدان سیاسی	
اهداف: ایجاد رویکرد نظری و عملی به توسعه صلح، همزیستی و اصالت یافتن مصالح شهروندان و انسانها در سیاست گذاریها و تجویزهای تخصصی			
سرفصل ها:			
			
۱- تبیین ژئوپلیتیک انسانگرا (فلسفه و هدف) ۲- فلسفه جغرافیایی دموکراسی و حقوق شهروندی ۳- نقد نظریه ها و سیاستهای جنگ طلبانه ۴- نقد مبانی و ادبیات ژئوپلیتیک امپریالیستی ۵- تبیین رابطه بین جنگ و سلطه طلبی با رنج و مصیبت جوامع بشری ۶- نقش حقوق بین الملل در تولید جنگ و صلح ۷- نقش همکاریها و سازمانهای بین المللی در تولید و توسعه صلح ۸- نقش آموزش و فرهنگ سازی در توسعه صلح ۹- نهادهای صلح بین المللی (خلع سلاح، پاسداران صلح، پیمانهای صلح، مناطق عاری از سلاح اتمی و غیره) ۱۰- روشهای تولید و توسعه صلح (ارزشهای مشترک، وابستگی متقابل، موازنه قوا، حکومت جهانی، دیپلماسی، آموزش صلح، حقوق بین الملل، جنبشهای صلح و جایزه صلح و غیره) ۱۱- استراتژیهای ژئوپلیتیکی تولید صلح و امنیت ۱۲- سیاستهای صلح جویانه و توسعه یافتگی مکان و فضا ۱۳- نقش ارزشهای جهانی و حقوق بشر در توسعه صلح ۱۴- مبانی و آموزه های صلح و انسانگرایی در اسلام			
منابع:			
۱- حافظ نیا، محمدرضا، (۱۳۸۶)، ژئوپلیتیک انسانگرا، فصلنامه ژئوپلیتیک، سال ۳، شماره ۳. ۲- حافظ نیا، محمدرضا، (۱۳۸۷)، الگوی مناسب نظام بین الملل، فصلنامه دانشور، دانشگاه شاهد، سال هفتم، شماره ۲۵. ۳- احمدی، سید عباس، (۱۳۹۶)، آراء و نظریه های علمی دکتر محمدرضا حافظنیا، مشهد: انتشارات پایلی. ۴- حافظ نیا، محمدرضا، (۱۳۹۶)، اصول و مفاهیم ژئوپلیتیک، چاپ دوم با ویرایش و بازنگری اساسی، مشهد، انتشارات پایلی. ۵- Fiona, McConnell & Others, (۲۰۱۴), Geographies of Peace, Ed. Tauris & Co Ltd, New York. ۶- Cortright, David, (۲۰۰۸), Peace, UK. Cambridge University Press. ۷- Lemke, Douglas, (۲۰۰۴), Regions of War and Peace, UK. Cambridge University Press. ۸- Cady, Duanel, (۲۰۱۰), From Warism to Pacifism, USA: Temple University Press. ۹- Ben-Porat, Guy (۲۰۰۵), 'Grounds for peace: territoriality and conflict resolution'			

Geopolitics ١٠/١, pp. ١٤٧-١٦٦.

- ١٠- Bonta, Bruce D. (١٩٩٦), 'Conflict resolution among peaceful societies: the culture of peacefulness', Journal of Peace Research ٣٣/٤, pp. ٤٠٣-٤٠٠.
- ١١- Carius, Alexander (٢٠٠٦), Environmental Peace building: Cooperation as an Instrument of Crisis Prevention and Peace building: Conditions for Success and Constraints (German Federal Ministry for Economic Cooperation and Development).
- ١٢- Flint, Colin R. (٢٠٠٥), The Geography of War and Peace.(Oxford: Oxford University Press).
- ١٣- Halle, Silja. (٢٠٠٩) From Conflict to Peace building: The Role of Natural Resources and Environment (Nairobi: United Nations Environment Programme).

سرفصل دروس دوره کارشناسی ارشد جغرافیای سیاسی

عنوان درس:	تعداد	نوع واحد:	دروس پیش نیاز: ندارد
ژئوپلیتیک منابع و محیط زیست <i>resources and environmental Geopolitics</i>	۲ واحد:	تخصصی گرایش - نظری	
استاد متخصص برای تدریس:	تعداد	آموزش تکمیلی عملی: دارد ☒ ندارد ☐	
جغرافیدان سیاسی	ساعت: ۳۲	سفر علمی ☒ آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سمینار ☐	
اهداف: آشنایی دانشجویان با منابع و محیط زیست از منظر ژئوپلیتیک			
سرفصل ها:			
<ol style="list-style-type: none"> ۱. مفهوم ژئوپلیتیک زیست محیطی ۲. ژئوپلیتیک منابع طبیعی (کشمکش و همکاری) ۳. امنیت زیست محیطی (بایسته ها و رویکردها) ۴. رویکردهای جدید در ژئواکونومی ۵. گرمایش جهانی (بنیادها و پیامدها) ۶. بحران آب (بنیادها، مقیاس ها و پیامدها) ۷. تخریب محیط زیست (بنیادها و پیامدها) ۸. مدیریت منابع مشترک (آب، نفت و معادن) ۹. دیپلماسی زیست محیطی ۱۰. هیدروپلیتیک (مقیاس ها و پیامدها) ۱۱. ژئوپلیتیک و منابع انرژی ۱۲. اقتصاد و محیط زیست ۱۳. فناوری و محیط زیست ۱۴. تغییر اقلیم و امنیت انسانی ۱۵. اکولوژی سیاسی ۱۶. راهکارهای مشارکت جغرافیدانان سیاسی در مسائل ژئوپلیتیک منابع و محیط زیست 			
منابع:			
<ol style="list-style-type: none"> ۱- کاویانی راد، مراد (۱۳۹۷)، مجموعه مقالات امنیت زیست محیطی ایران، انتشارات پژوهشکده مطالعات راهبردی. ۲- کاویانی راد، مراد (۱۳۹۲)، مجموعه مقالات اکولوژی سیاسی، انتشارات پژوهشکده مطالعات راهبردی. ۳- عسگری، سهراب (۱۳۹۰)، مقدمه ای بر ژئوپلیتیک محیط زیست، انتشارات نویسنده 			
۴- Klaus Solberg Soilen (۲۰۱۲). <i>Geoconomics</i> . Ventus publishing Aps			

سرفصل دروس دوره کارشناسی ارشد جغرافیای سیاسی

عنوان درس: نظامهای ژئوپلیتیک (منطقه‌ای و جهانی) <i>Geopolitical systems (regional and global)</i>	تعداد واحد: ۲	نوع واحد: تخصصی گرایش - نظری	دروس پیش نیاز: ندارد
استاد متخصص برای تدریس: جغرافیدان سیاسی	تعداد ساعت: ۳۲	آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒ سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سمینار ☐	
اهداف: آشنایی دانشجویان با ماهیت، ساختار و کارکرد نظام های ژئوپلیتیک در سطح منطقه ای و جهانی.			
سرفصل ها:			
<ol style="list-style-type: none"> ۱- تعریف و مفهوم سیستم، منطقه، منطقه ژئوپلیتیک، نظام ژئوپلیتیک ۲- ویژگی های سیستم، سیستم های سیاسی ۳- ساختار و تئوری ژئوپلیتیکی ۴- نظام های تاریخی قدرت در جهان ۵- ماهیت و ساختار نظام ژئوپلیتیک جهانی ۶- ژئوپلیتیک نظام نوین جهانی ۷- قدرت ها و نظام های ژئوپلیتیک نو ظهور ۸- ماهیت و ساختار نظام های منطقه ای ۹- روند شکل گیری نظام های منطقه ای ۱۰- نظم های منطقه ای ۱۱- منطقه گرایی و اقتصاد جهانی ۱۲- سازمان های بین المللی ۱۳- ساختار کنونی نظام ژئوپلیتیک جهانی و منطقه ای 			
منابع:			
<ol style="list-style-type: none"> ۱- کوهن، سائل برنارد، (۱۳۸۹)، ژئوپلیتیک نظام جهانی، ترجمه عباس کردان، تهران: موسسه فرهنگی ابرار معاصر ۲- حافظ نیا، محمد رضا (۱۳۹۶)، اصول و مفاهیم ژئوپلیتیک، مشهد: انتشارات پایلی ۳- اوتونایل، ژناروید، دالبی، سیمون، روتلج، پاول، (۱۳۸۹)، اندیشه های ژئوپلیتیک در قرن ۲۰، ترجمه محمد رضا حافظ نیا، هاشم نصیری، تهران: دفتر مطالعات سیاسی و بین المللی ۴- سید هادی زرقانی، (۱۳۸۸)، مقدمه ای بر قدرت ملی، کارکرد محاسبه و سنجش، تهران، پژوهشکده مطالعات راهبردی ۵- دادس، کلاوس، (۱۳۸۹)، ژئوپلیتیک در جهان متغیر، ترجمه زهرا احمدی یور، عطالله عبدی، تهران، بلاغ دانش ۶- دیوید ای لیک - پاتریک ام مورگان، (۱۳۹۵)، نظم های منطقه ای امنیت سازی در جهان نوین، ترجمه سید جلال دهقانی فیروزآبادی، تهران: پژوهشکده مطالعات راهبردی ۷- Jeremy Black (۲۰۱۶). Geopolitics and the Quest for Dominance. Publisher: Indiana University Press. Place of publication: Bloomington ۸- Bert Chapman (۲۰۱۱). Geopolitics: A Guide to the Issues. Publisher: Praeger. Place of publication: Santa Barbara 			

سرفصل دروس دوره کارشناسی ارشد جغرافیای سیاسی

عنوان درس: ویژگی های ژئوپلیتیکی ایران <i>Geopolitical Features of Iran</i>	تعداد واحد: ۲	نوع واحد: پایه - نظری	دروس پیش نیاز: ندارد
استاد متخصص برای تدریس: جغرافیدان سیاسی	تعداد ساعت: ۳۲	آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒ سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سمینار ☐	
اهداف: آشنایی دانشجویان با اهمیت موقعیت ژئوپلیتیکی ایران و ویژگی های منحصر به فرد این کشور در منطقه و جهان			
سرفصل ها:			
 <ol style="list-style-type: none"> ۱- موقعیت ژئوپلیتیکی ایران در ادوار مختلف تاریخ تا زمان معاصر ۲- جغرافیای طبیعی ایران و اثرات ژئوپلیتیکی آن ۳- جغرافیای انسانی ایران و اثرات ژئوپلیتیکی آن ۴- نظام ژئوپلیتیک جدید در جنوب غرب آسیا و جایگاه ایران در این تحولات ۵- نیروهای همگرا و واگرا در ایران ۶- صحنه های جنگ ایران در دوره های مختلف تاریخی ۷- تحلیل ژئوپلیتیکی ترکیب و ساختار فضایی ایران (ویژگی قومی و مذهبی ایران) ۸- ایران و چشم اندازهای ژئوپلیتیکی انقلاب اسلامی ۹- ویژگی دولت در ایران (تحول تاریخی، ساختار نظام سیاسی، ساختار سیاسی فضا و تقسیمات کشوری) ۱۰- موقعیت ژئوپلیتیکی ایران در منطقه و حوزه های ژئوپلیتیک مجاور آن ۱۱- مرزهای ایران و ویژگی های ژئوپلیتیکی تنشهای مرزی با همسایگان ۱۲- منابع فسیلی ایران و منطقه و تأثیرات ژئوپلیتیکی آن ۱۳- فرصتها و چالشهای هیدروپلیتیک ایران ۱۴- مزیت ها و معضلات ژئوپلیتیکی ایران ۱۵- اهداف ژئوپلیتیکی جمهوری اسلامی ایران (بر پایه قانون اساسی، سند چشم انداز و سایر اسناد) 			
منابع:			
<ol style="list-style-type: none"> ۱- کریمی پور، بدالله. (۱۳۸۰). مقدمه ای بر ایران و همسایگان. تهران: انتشارات جهاد دانشگاهی تربیت معلم ۲- کاویانی راد، مراد. (۱۳۹۰). ناحیه گرایی در ایران از منظر جغرافیای سیاسی. تهران: پژوهشکده مطالعات راهبردی. ۳- مجتهدزاده، پیروز (۱۳۷۷). ایده های ژئوپلیتیک و واقعیتهای ایرانی. تهران: نشر نی. ۴- مجتهد زاده، پیروز. (۱۳۸۶). بازیگران کوچک در بازی بزرگ. ترجمه: سید عباس احمدی. تهران: انتشارات معین ۵- کریمی پور، بدالله و محمدی، حمید رضا. (۱۳۸۸). ژئوپلیتیک ناحیه گرایی و تقسیمات کشوری ایران. تهران: نشر انتخاب. ۶- فولر، گرهام. (۱۳۷۷). قبله عالم - ژئوپلیتیک ایران. ترجمه: عباس مخیر. تهران: نشر مرکز ۷- احمدی، سید عباس. (۱۳۹۰). ایران، انقلاب اسلامی و ژئوپلیتیک شیعه. تهران: اندیشه سازان نور ۸- اطاعت، جواد و دیگران. (۱۳۹۲). ایران و نظام بین الملل. تهران: نشر علم ۹- اطاعت، جواد. (۱۳۷۶). ژئوپلیتیک و سیاست خارجی ایران. تهران: انتشارات سفیر. ۱۰- رضایی، محسن. (۱۳۸۴). ایران منطقه ای. تهران: انتشارات سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح ۱۱- رشنو، نبی الله. (۱۳۹۲). نگاهی به جایگاه ج.ا.ایران در شرایط جدید ژئوپلیتیک. تهران: انتشارات مرکز ملی جهانی شدن ۱۲- عزتی، عزت الله. (۱۳۸۹ و ۱۳۹۰). جغرافیای استراتژیک ایران: جلد ۱-۳. تهران: سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح. 			
۱۳. Abdi. Ataalah (۲۰۱۸). Theoretical Explanation of Ethnic Divergence in Political Geography. Tehran. Geopolitics quarterly			

(قسمت چهارم: دروس تخصصی گرایش مطالعات ایران)

سرفصل دروس دوره کارشناسی ارشد جغرافیای سیاسی

عنوان درس:	تعداد	نوع واحد:	دروس پیش نیاز: ندارد
فلسفه وجودی کشور ایران	واحد: ۲	تخصصی گرایش - نظری	
<i>The Existential Philosophy of Iran</i>			
استاد متخصص برای تدریس:	تعداد	آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒	
جغرافیدان سیاسی	ساعت: ۳۲	سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سمینار ☐	
اهداف: آشنایی دانشجویان با فلسفه وجودی کشور ایران			
سرفصل ها :			
			
<ol style="list-style-type: none"> ۱- بحثی در معنای "فلسفه وجودی" یک کشور ۲- مفهوم و جایگاه ایران در جغرافیای کهن ایرانی (پیش از مهاجرت اریانیان به ایران) ۳- نقش و جایگاه فلات ایران در شکل گیری ایران ۴- نقش و جایگاه باورهای کهن و دین زرتشت در شکل گیری مفهوم ایران ۵- نقش و جایگاه حکومت های ایرانی (آیین کشورداری) در شکل گیری ایران ۶- مبانی اسطوره های شکل گیری کشور و سرزمین ایران و بازتاب آن در منابع ایرانی و ایرانی ۷- نقش و جایگاه ساسانیان در تکامل مفاهیم ملت و کشور در ایران ۸- اندیشه ایران شهری و شکل گیری و دوام ایران در پیش و پس از ایران ۹- نهضت شعوبه و بقای ایران ۱۰- نقش و جایگاه فرهنگ و تمدن ایرانی در تاسیس و بقای کشور ایران ۱۱- نقش ریشه تاریخی و استمرار کشور و حکومت در پایداری کشور ایران ۱۲- نقش تشیع در احیای ایران و کارکردهای آن در جغرافیای سیاسی و ژئوپلیتیک ایران ۱۳- نقش زبان فارسی در شکل گیری و تکوین هویت ایرانی در دوره بعد از اسلام ۱۴- زبان فارسی و پایداری کشور ایران ۱۵- نقش آیین ها و فرهنگ ایرانی در همبستگی ملی ایرانیان ۱۶- نقش تهدیدات بیرونی و رقابت قدرتهای استعماری در بنیادین و بقای ایران ۱۷- ایران و بازی بزرگ قدرتها ۱۸- دوره معاصر (قاجار و پهلوی) و تلاش برای تعریف (و نه خلق) هویت ملی ایرانی ۱۹- انقلاب اسلامی و هویت ایرانی ۲۰- جنگ تحمیلی و بقای ایران ۲۱- تهدیدهای نوین هویتی و تاثیر آن در موج ایرانگرایی در عصر حاضر ۲۲- نقش و جایگاه ژئوپلیتیک در پایداری و یا تهدید بقای ایران در عصر جدید 			
منابع:			
<ol style="list-style-type: none"> ۱- محمدرضا حافظ نیا، ابوالفضل کوندی کاتب (۱۳۹۶). علل بنیادین و بقای کشور ایران. تهران. سمت. ۲- نیولی، گرادو. (۱۳۷۷). آرمان ایران: جستاری در خاستگاه نام ایران، تهران: موسسه فرهنگی هنری پیشین پژوه. ۳- بهار، مهرداد. (۱۳۷۷). از اسطوره تا تاریخ، تهران، نشر چشمه. ۴- حافظ نیا، محمدرضا. (۱۳۹۷). جغرافیای سیاسی ایران. تهران. انتشارات سمت. 			

- ۵- رستم وندی، تقی. (۱۳۸۸). اندیشه ایران‌شهری در عهد اسلامی (بازخوانی اندیشه سیاسی فردوسی، خواجه نظام و سهرودی، تهران: انتشارات امیر کبیر.
- ۶- احمدی، حمید. (۱۳۸۸)؛ بنیادهای هویت ملی ایرانی. چهارچوب نظری هویت ملی شهروند محور، تهران: پژوهشکده مطالعات فرهنگی و اجتماعی.
- ۷- فرشیدی راد، فرشاد. (۱۳۹۱). جغرافیاهای کهن و سرزمینهای گمشده: تهران: انتشارات سمرقند.
- ۸- گودرزی، حسین. (۱۳۸۷). تکوین جامعه شناختی هویت ملی در ایران با تاکید بر دوره صفویه: تهران: انتشارات تمدن اسلامی

سرفصل دروس دوره کارشناسی ارشد جغرافیای سیاسی

عنوان درس:	تعداد	نوع واحد:	دروس پیشنهادی: ندارد
مخاطرات محیطی و امنیت ملی ایران	واحد: ۲	تخصصی گرایش - نظری	
environmental Hazards and Iran's national security			
استاد متخصص برای تدریس:	تعداد	آموزش تکمیلی عملی: دارد ☒ ندارد ☐	
جغرافیدان سیاسی	ساعت: ۳۲	سفر علمی ☒ آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سمینار ☒	
اهداف: آشنایی دانشجویان با مفهوم بوم‌شناسی سیاسی، بحران‌های محیطی و ارتباط آن با امنیت ملی			
سرفصل‌ها:			
الف - مفاهیم و کلیات			
۱- خاستگاه و رشد بوم‌شناسی سیاسی ۲- نظریه‌ها و دیدگاه‌های مربوط به بوم‌شناسی سیاسی ۳- جهانی شدن سیاست‌های محیط‌زیستی ۴- بحران‌های ژئوپلیتیک محیط‌زیستی در قرن بیست و یکم ب- تحولات مفهوم بوم‌شناسی سیاسی در ایران ۱- تأثیرات محیط‌زیست در امنیت ملی ایران ۱-۱- چالش‌های ژئوپلیتیک محیط زیست ایران و امنیت ملی ۲-۱- راهبردهای ملی محیط‌زیست ایران ۳-۱- ضرورت تعاملات ملی و منطقه‌ای برای بهره‌برداری بهینه از منابع محیط‌زیستی ایران ۲- ضرورت دولت سبز در ایران ۱-۲- تغییر در شیوه و الگوی مصرف انرژی (آب، نفت، گاز و ...) ۲-۲- توسعه تکنولوژی استاندارد ۳-۲- توسعه ترانزیت سبز ۴-۲- حقوق شهروندی و مسأله محیط‌زیست ج- شناسایی مولفه‌های تأثیرگذار محیط‌زیست ایران در راهبرد ملی ۱- دریا ۱-۱- محیط‌زیست خلیج فارس و دریای عمان و همکاری منطقه‌ای (کنوانسیون کویت) ۲-۱- محیط زیست دریای خزر و همکاری منطقه‌ای (CEP) ۲- محیط زیست رودخانه‌های مرزی ایران (همکاری یا منازعه) ۱-۲- رودخانه ارس ۲-۲- رودخانه اترک ۳-۲- رودخانه هیرمند ۴-۲- اروندرود و ... ۳- تغییرات اقلیمی و مخاطرات محیط زیست ایران ۱-۳- مسأله ریزگردها و امنیت ملی ایران ۲-۳- آلودگی تهران و شهرهای بزرگ و امنیت ملی ایران			

۳-۳- خشک شدن تالابها و دریاچه‌ها (هامون، ارومیه، گلوخونی و ...)

۳-۴- بحران آب در ایران

۴- رابطه مخاطرات زیست محیطی ایران با امنیت داخلی و ملی کشور

منابع:

- ۱- مرادیان، محسن. (۱۳۹۲). درآمدی بر امنیت زیست محیطی. تهران: دانشکده علوم و فنون فارابی.
- ۲- مقیمی، ابراهیم (۱۳۹۴). دانش مخاطرات (برای زندگی با کیفیت بهتر و محیط پایدارتر). تهران: انتشارات دانشگاه تهران
- ۳- پاپلی بزدی، محمد حسین و وثوقی، فاطمه. (۱۳۹۰). نگاهی به دیپلماسی آب ایران - هیدروپلیتیک. مشهد: انتشارات پاپلی.
- ۴- کاویانی‌زاد، مراد (۱۳۹۲). ماکولوژی سیاسی. تهران: انتشارات پژوهشکده مطالعات راهبردی.
- ۵- رضایی انقیه‌باشی، احد (۱۳۹۳). آسیب شناسی امنیت زیست محیطی ایران. تهران: انتشارات پدیده رضوان پرتو.
- ۶- ربیعی، علیو پور حسینی، سمیرا سادات (۱۳۹۶). مدیریت بحران: مفاهیم، الگوها و شیوه‌های برنامه‌ریزی در بحرانهای طبیعی. (چاپ دوم)، تهران: انتشارات تیسرا.

سرفصل دروس دوره کارشناسی ارشد جغرافیای سیاسی

دروس پیش نیاز: ندارد	نوع واحد: نخستی گرایش - نظری	تعداد واحد: ۲	عنوان درس: سیاست و حکومت در ایران <i>Politics and state in Iran</i>
☒ ندارد ☐ دارد ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سفر علمی	آموزش تکمیلی عملی: دارد	تعداد ساعت: ۳۲	استاد متخصص برای تدریس: جغرافیدان سیاسی
اهداف: آشنایی دانشجویان با سیر تحول و اندیشه سیاسی و ساختار حکومت در ایران			
سرفصل ها:			
 <ol style="list-style-type: none"> ۱. سابقه اندیشه سیاسی و حکومت در ایران ۲. سیر تحول و تکامل حکومت در ایران ۳. نظام سیاسی در ایران ۴. ملی گرایی در ایران ۵. ساختار حکومت در ایران ۶. توزیع فضایی قدرت در ایران ۷. تمرکزگرایی و تمرکززدایی در ایران ۸. حکومت در اندیشه علمای شیعه و ایران ۹. حکومت در اندیشه علمای اهل سنت و ایران ۱۰. حکومت و دولت در جمهوری اسلامی ایران ۱۱. احزاب و انتخابات در ایران ۱۲. سازوکار اداره امور کشور در ایران 			
منابع:			
<ol style="list-style-type: none"> ۱. حافظ نیا، محمدرضا (۱۳۹۷)، جغرافیای سیاسی ایران، تهران: انتشارات سمت. ۲. جمعی از مولفان (۱۳۹۰)، سیاست و حکومت در جمهوری اسلامی ایران، تهران: انتشارات دانشگاه امام صادق. ۳. زارعی، بهادر (۱۳۹۱)، بنیادهای نظری جغرافیای سیاسی با تأکید بر اسلام و ایران، تهران: انتشارات دانشگاه تهران. ۴. آبراهامیان، پروانه (۱۳۹۱)، ایران بین دو انقلاب، تهران: نشر نی. ۵. میراحمدی، منصور (۱۳۸۷)، اسلام و دموکراسی مشورتی، تهران: نشر نی. 			

سرفصل دروس دوره کارشناسی ارشد جغرافیای سیاسی

دروس پیش نیاز: ندارد	نوع واحد: تخصصی گرایش - نظری	تعداد واحد: ۲	عنوان درس: ساختار سیاسی فضا در ایران (مرزها - تقسیمات کشوری) <i>Political structure of space in Iran (Borders-State divisions)</i>
☐ ندارد ☒ دارد	آموزش تکمیلی عملی: ☒ دارد ☐ ندارد	تعداد ساعت: ۳۲	استاد متخصص برای تدریس: جغرافیدان سیاسی
اهداف: آشنایی دانشجویان با پیشینه و وضعیت کنونی تقسیمات کشوری ایران			
سرفصل ها:			
<div style="display: flex; align-items: center; justify-content: center;"> <div style="margin-left: 20px;"> <ol style="list-style-type: none"> ۱. مرزهای ایران ۲. مسائل و ملاحظات مرزی ایران ۳. مسائل مرز نشینان ایران ۴. فلسفه تقسیمات کشوری ۵. سازمان سیاسی فضا در ایران ۶. پیشینه تاریخی سازمان سیاسی فضا در ایران ۷. بررسی تطبیقی نام و عنوان عناصر تقسیمات کشوری در ادوار تاریخی ایران ۸. بررسی تطبیقی واحد های تقسیمات کشوری در ادوار تاریخی ایران ۹. بررسی تطبیقی قوانین تقسیمات کشوری در ایران از انقلاب مشروطه تا کنون ۱۰. فرایند سازمندی سیاسی فضا در ایران ۱۱. تقسیمات سیاسی اداری در فضاهای شهری ایران ۱۲. حوزه بندی رای در انتخابات ایران ۱۳. تحول تاریخی مکان گزینی پایتخت در ایران ۱۴. مسایل تهران به عنوان پایتخت ایران ۱۵. مناطق آزاد تجاری-صنعتی در ایران (فلسفه، مکانگزینی، ساختار، کارکرد، الگوی مدیریت) </div> </div>			
منابع:			
<ol style="list-style-type: none"> ۱- کریمی پور، بدالله و محمدی، حمید رضا. (۱۳۸۸). ژئوپلیتیک ناحیه گرایی و تقسیمات کشوری ایران. تهران: نشر انتخاب. ۲- کاویانی راد، مراد. (۱۳۹۰). ناحیه گرایی در ایران از منظر جغرافیای سیاسی. تهران، پژوهشکده مطالعات راهبردی. ۳- کریمی پور، بدالله. (۱۳۸۱). مقدمه ای بر تقسیمات کشوری ایران. تهران: انجمن جغرافیایی ایران. ۴- حافظ نیا، محمدرضا. (۱۳۹۷). جغرافیای سیاسی ایران. تهران: سمت ۵- احمدی پور، زهرا. ولی قلی زاده، علی. (۱۳۹۰). مبانی جغرافیایی-سیاسی مکان گزینی پایتخت ها در ایران. مشهد: انتشارات پایلی 			

سرفصل دروس دوره کارشناسی ارشد جغرافیای سیاسی

عنوان درس:	تعداد	نوع واحد:	دروس پیش نیاز: ندارد
بنیادهای جغرافیایی هویت ایرانی	۲ واحد:	تخصصی گرایش - نظری	
<i>Geographic foundations of Iranian identity</i>			
استاد متخصص برای تدریس:	تعداد	آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒	
جغرافیدان سیاسی	ساعت: ۳۲	سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سمینار ☐	
اهداف: آشنایی دانشجویان با انواع هویت، مولفه های هویت ساز و جایگاه بی نظیر هویت جغرافیایی در ایجاد همبستگی ملی و انجام اجتماعی مردم ایران			
سرفصل ها:			
<ol style="list-style-type: none"> ۱. مفهوم و تعریف هویت ۲. انواع هویت ۳. هویت مکانی، هویت فضایی، هویت جغرافیایی و هویت ملی ۴. هویت ملی و جغرافیا ۵. عوامل و مولفه های هویت ساز جغرافیایی (سرزمین - مرز - حکومت - تاریخ - فرهنگ - نام های جغرافیایی - نمادهای جغرافیایی و ...) ۶. جغرافیا و هویت مکانی در عصر جهانی شدن ۷. هویت جغرافیایی، سرچشمه عضویت کشورها در سیستمها و سازمانهای منطقه ای ۸. بنیادهای هویت ملی در ایران و سطح بندی آنها ۹. هویت مکانی و نقش آن در تبلور هسته مدنی ایران ۱۰. بنیادهای جغرافیایی فرهنگ ایرانی ۱۱. جنبه های جغرافیایی هویت ایرانی ۱۲. جهانی شدن و تاثیر آن بر هویت ملی ایران ۱۳. ساختار فضایی ملت در ایران ۱۴. ویژگی های فرهنگ سیاسی و اجتماعی ایرانیان 			
منابع:			
<ol style="list-style-type: none"> ۱. حافظ نیا، محمد رضا (۱۳۹۷). جغرافیای سیاسی ایران. چاپ نهم. تهران: سمت ۲. حافظ نیا، محمد رضا و کاوندی کاتب، ابوالفضل (۱۳۹۶). غل پیدایش و بقای کشور ایران. تهران: سمت ۳. مجتهد زاده، پیروز (۱۳۷۹). ایده های ژئوپلیتیک و واقعیت های ایرانی. تهران: نشر نی ۴. قالیباف، محمد باقر و پوینده، محمد هادی (۱۳۹۰). تبیین جغرافیایی بنیادهای هویت ملی ایران (مورد: ایران). فصلنامه مطالعات ملی. سال دوازدهم. شماره اول ۵. مصلی نژاد، عباس (۱۳۸۶). فرهنگ سیاسی ایران. تهران: فرهنگ صبا ۶. نصری، قدیر (۱۳۸۶). مبانی هویت ایرانی. تهران: تمدن ایرانی 			

سرفصل دروس دوره کارشناسی ارشد جغرافیای سیاسی

عنوان درس:	تعداد	نوع واحد:	دروس پیش نیاز: ندارد
ویژگی های ژئوپلیتیکی ایران <i>Geopolitical Features of Iran</i>	۲ واحد:	بایه - نظری	
استاد متخصص برای تدریس:	تعداد	آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒	
جغرافیدان سیاسی	ساعت: ۳۲	سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سمینار ☐	
اهداف: شنایی دانشجویان با اهمیت موقعیت ژئوپلیتیکی ایران و ویژگی های منحصر به فرد این کشور در منطقه و جهان			
سرفصل ها:			
			
<ol style="list-style-type: none"> ۱- موقعیت ژئوپلیتیکی ایران در ادوار مختلف تاریخ تا زمان معاصر ۲- جغرافیای طبیعی ایران و اثرات ژئوپلیتیکی آن ۳- جغرافیای انسانی ایران و اثرات ژئوپلیتیکی آن ۴- نظام ژئوپلیتیک جدید در جنوب غرب آسیا و جایگاه ایران در این تحولات ۵- نیروهای همگرا و واگرا در ایران ۶- صحنه های جنگ ایران در دوره های مختلف تاریخی ۷- تحلیل ژئوپلیتیکی ترکیب و ساختار فضایی ایران (ویژگی قومی و مذهبی ایران) ۸- ایران و چشم اندازهای ژئوپلیتیکی انقلاب اسلامی ۹- ویژگی دولت در ایران (تحول تاریخی، ساختار نظام سیاسی، ساختار سیاسی فضا و تقسیمات کشوری) ۱۰- موقعیت ژئوپلیتیکی ایران در منطقه و حوزه های ژئوپلیتیک مجاور آن ۱۱- مرزهای ایران و ویژگی های ژئوپلیتیکی تنشهای مرزی یا همسایگان ۱۲- منابع فسیلی ایران و منطقه و تأثیرات ژئوپلیتیکی آن ۱۳- فرصتها و چالشهای هیدروپلیتیک ایران ۱۴- مزیت ها و معضلات ژئوپلیتیکی ایران ۱۵- اهداف ژئوپلیتیکی جمهوری اسلامی ایران (بر پایه قانون اساسی، سند چشم انداز و سایر اسناد) 			
منابع:			
<ol style="list-style-type: none"> ۱- کریمی پور، یدالله. (۱۳۸۰). مقدمه ای بر ایران و همسایگان. تهران: انتشارات جهاد دانشگاهی تربیت معلم. ۲- کاویانی راد، مراد. (۱۳۹۰). ناحیه گرایی در ایران از منظر جغرافیای سیاسی. تهران، پژوهشکده مطالعات راهبردی. ۳- مجتهدزاده، پیروز (۱۳۷۷). ایده های ژئوپلیتیک و واقعتهای ایرانی. تهران. نشر نی. ۴- مجتهد زاده، پیروز - (۱۳۸۶). بازیگران کوچک در بازی بزرگ. ترجمه: سید عباس احمدی. تهران: انتشارات معین. ۵- کریمی پور، یدالله و محمدی، حمید رضا. (۱۳۸۸). ژئوپلیتیک ناحیه گرایی و تقسیمات کشوری ایران. تهران: انتخاب. ۶- فولر، گرهام. (۱۳۷۷). قبله عالم - ژئوپلیتیک ایران. ترجمه: عباس مخیر. تهران: نشر مرکز ۷- احمدی، سید عباس. (۱۳۹۰). ایران، انقلاب اسلامی و ژئوپلیتیک شیعه. تهران: اندیشه سازان نور ۸- اطاعت، جواد و دیگران. (۱۳۹۲). ایران و نظام بین الملل. تهران: نشر علم ۹- اطاعت، جواد. (۱۳۷۶). ژئوپلیتیک و سیاست خارجی ایران. تهران: انتشارات سفیر. ۱۰- رضایی، محسن. (۱۳۸۴). ایران منطقه ای. تهران: انتشارات سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح ۱۱- رشتو، نبی الله. (۱۳۹۲). نگاهی به جایگاه ج.ا.ایران در شرایط جدید ژئوپلیتیک. تهران: انتشارات مرکز ملی جهانی شدن. ۱۲- عزتی، عزت الله. (۱۳۸۹ و ۱۳۹۰). جغرافیای استراتژیک ایران: جلد ۱-۳. تهران: سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح. 			
<p>۱۳. Abdi. Ataalah (۲۰۱۸). Theoretical Explanation of Ethnic Divergence in Political Geography. Tehran. Geopolitics quarterly</p>			